

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική εργασία

Η ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Της

ΤΟΠΑΛΙΔΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ

Επιβλέπων καθηγητής: Νεγκάκης Χρήστος

Νοέμβριος 2013

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κύρια επιδίωξη των επιχειρήσεων είναι η δημιουργία κέρδους ώστε να θεωρείται ως μια επιτυχημένη οικονομική οντότητα. Η ικανότητα μιας επιχείρησης να εμφανίζει κέρδη καθορίζει ουσιαστικά την αξία της στην αγορά και της προσδίδει φήμη και αυξανόμενη πελατεία που αναγνωρίζεται ως επιπλέον κέρδος.

Λόγω της αυξανόμενης ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και με δεδομένο ένα περιβάλλον στο οποίο επικρατούν οι ισχυροί, για κάποιες επιχειρήσεις, ο μόνος τρόπος για να διατηρηθούν βιώσιμες είναι η συγχώνευσή τους με άλλες επιχειρήσεις με σκοπό τη δημιουργία μιας μεγαλύτερης επιχειρηματικής δύναμης που θα μπορέσει να επιβιώσει μέσα σε ένα τόσο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, ο προσδιορισμός της υπεραξίας είναι μέγιστης σημασίας αφού αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο για τον προσδιορισμό της μελλοντικής πορείας μιας επιχείρησης.

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο την διασαφήνιση της έννοιας της υπεραξίας καθώς και την αποτύπωση του τρόπου με τον οποίο αυτή αντιμετωπίζεται λογιστικά. Επίσης μελετά διεξοδικά το αμφιλεγόμενο μέχρι και σήμερα ζήτημα της απομείωσης της υπεραξίας και γίνεται και μια συνοπτική αναφορά στην αντιμετώπιση της υπεραξίας σύμφωνα με τα ελληνικά δεδομένα.

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	5
1.1 Εισαγωγή.....	5
1.2 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.....	7
1.3 Η έννοια και τα χαρακτηριστικά της υπεραξίας.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	11
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	24
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	24
3.1 Η έννοια των άυλων περιουσιακών στοιχείων και η υπεραξία.....	24
3.2 Εννοιολογική προσέγγιση της υπεραξίας μέσα από τη Διεθνή βιβλιογραφία.....	24
3.3 ΔΠΧΠ 3.....	25
3.3.1 Εννοιολογική προσέγγιση του ΔΠΧΠ 3.....	26
3.3.2 Σκοπός και πεδίο εφαρμογής του προτύπου.....	28
3.3.3 Η μέθοδος της απόκτησης σε μια συνένωση επιχειρήσεων.....	29
3.3.4 Ημερομηνία της απόκτησης.....	29
3.3.5 Μεταβιβασθέν και ενδεχόμενο αντάλλαγμα.....	30
3.4 Αναγνώριση και αποτίμηση της υπεραξίας σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 3.....	30
3.5 Υπεραξία και μη ελεγχόμενα δικαιώματα.....	32
3.6 Επιμέτρηση της υπεραξίας ή κέρδους από μια αγορά ευκαιρίας.....	33
3.7 ΔΛΠ 36.....	34
3.7.1 Εννοιολογική προσέγγιση του ΔΛΠ 36.....	34
3.7.2 Σκοπός του προτύπου.....	35
3.7.3 Αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου που έχει υποστεί απομείωση αξίας του.....	36
3.7.4 Επιμέτρηση του ανακτήσιμου ποσού.....	37
3.7.5 Προσδιορισμός της αξίας λόγω χρήσης.....	37
3.7.6 Αναγνώριση και επιμέτρηση της ζημίας λόγω απομείωσης της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού.....	38
3.8 Υπεραξία και αποτίμηση σύμφωνα με το ΔΛΠ 36.....	38

3.8.1 Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών ροών και υπεραξία.....	38
3.8.2 Αναγνώριση των Μονάδων Δημιουργίας Ταμειακών Ροών.....	38
3.8.3 Η λογιστική αξία και το ανακτήσιμο ποσό μιας Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών.....	39
3.8.4 Υπεραξία.....	40
3.8.5 Κατανομή της υπεραξίας σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών.....	40
3.8.6 Έλεγχος για απομείωση Μονάδων Δημιουργίας Ταμειακών Ροών με υπεραξία.....	42
3.8.7 Δικαιώματα μειοψηφίας.....	42
3.8.8 Χρονοδιάγραμμα ελέγχων απομείωσης	44
3.8.9 Ζημία λόγω απομείωσης της αξίας για μια Μονάδα Δημιουργίας Ταμειακών Ροών	44
3.9 Γνωστοποιήσεις για την υπεραξία βάσει του ΔΠΧΠ 3.....	45
3.10 Γνωστοποιήσεις για την υπεραξία βάση του ΔΛΠ 36.....	46
3.11 Η έννοια του όρου υπεραξία στην ελληνική πραγματικότητα σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.....	52
3.12 Μέθοδοι υπολογισμού της Υπεραξίας(Goodwill).....	52
3.13 Διαφορές των πρακτικών που εφαρμόζονται βάσει της Ελληνικής Νομοθεσίας σε σχέση με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.....	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	55
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ.....	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	85
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	85
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	87

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1 Εισαγωγή

Η εισαγωγή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης για τις εισηγμένες εταιρίες σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο είναι μία από τις πιο σημαντικές ρυθμιστικές αλλαγές στην ιστορία της λογιστικής. Πάνω από 100 χώρες παγκοσμίως υιοθέτησαν τα ΔΠΧΠ ή αποφάσισαν να απαιτήσουν τη χρήση αυτών των προτύπων στο εγγύς μέλλον ενώ ακόμα και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των Ηνωμένων Πολιτειών(SEC) εξετάζει το ενδεχόμενο να επιτρέψει στις αμερικανικές επιχειρήσεις να συντάσσουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ. Οι ρυθμιστές αναμένουν ότι η χρήση των ΔΠΧΠ αυξάνει τη συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων, βελτιώνει την εταιρική διαφάνεια, αυξάνει την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και συνεπακόλουθα τα οφέλη των επενδυτών(Daske et al.,2008). Ωστόσο υπάρχουν έως σήμερα αρκετές επιφυλάξεις σχετικά με αυτές τις προσδοκίες. Η υποχρεωτική υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2005 είχε ως στόχο την εναρμόνιση των λογιστικών χειρισμών μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών κάτι το οποίο όμως δεν είναι πλήρως εφικτό εξαιτίας των διαφορετικών νομικών αρχών καθώς και της ποιότητας του ελέγχου μεταξύ των χωρών.

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην υπεραξία, στην αναγνώριση και στη λογιστική της αντιμετώπιση όπως ορίζουν τα ΔΠΧΠ 3 "Συνενώσεις Επιχειρήσεων" και ΔΛΠ 36 "Απομείωση της αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου" σύμφωνα με τα οποία η υπεραξία δεν αποσβένεται αλλά πρέπει να υποβάλλεται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας της τουλάχιστον σε ετήσια βάση.

Η έννοια της απομείωσης της υπεραξίας είναι ένα ζήτημα έντονου προβληματισμού όσων αφορά το κατά πόσο οι επιχειρήσεις διεξάγουν με ορθό τρόπο τους ελέγχους απομείωσης. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παρέχουν στις επιχειρήσεις μια σημαντική διακριτική ευχέρεια στις σχετικά με την κατανομή της υπεραξίας και τον καθορισμό της αξίας τους κάτι το οποίο προσφέρει πολλές ευκαιρίες για χειραγώγηση.

Η παρούσα εργασία επιδιώκει να δώσει μια σαφή εικόνα της έννοιας της υπεραξίας, τη σημασία της και το λογιστικό χειρισμό της στις ενοποιήσεις των επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα των οποίων η εφαρμογή είναι υποχρεωτική από το 2005. Επίσης εξετάζεται διεξοδικά και η απομείωση της υπεραξίας, μια έννοια η οποία ήταν εντελώς άγνωστη μέχρι την υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Η απομείωση της υπεραξίας είναι ένα καίριο και αμφιλεγόμενο θέμα κυρίως επειδή μπορεί να οδηγήσει σε χειραγώγηση των κερδών. Δίνεται βάση στη λογιστική εναρμόνιση των προτύπων και στην πρόοδο που έχει σημειωθεί με το πέρασμα των χρόνων. Οι ενότητες που την απαρτίζουν είναι οι εξής:

- Στην πρώτη ενότητα περιλαμβάνονται εισαγωγικές έννοιες για την κατανόηση της υπεραξίας.
- Στην δεύτερη ενότητα γίνεται μια επισκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας για τα καίρια ζητήματα που έχουν σχέση με την υπεραξία.
- Στην τρίτη ενότητα γίνεται μια εκτενής παρουσίαση της υπεραξίας όπως ορίζεται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης και μια συνοπτική αναφορά στην υπεραξία σύμφωνα με τα ελληνικά δεδομένα.
- Στην τέταρτη ενότητα παρουσιάζεται συνοπτικά η έννοια της υπεραξίας σύμφωνα με την ελληνική πραγματικότητα.
- Στην πέμπτη ενότητα παρουσιάζεται ένα παράδειγμα αναγνώρισης και λογιστικού χειρισμού της υπεραξίας σε μια συνένωση επιχειρήσεων.
- Στο τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της όλης διαδικασίας.

Συγκεκριμένα, η παρούσα εργασία καλείται να απαντήσει στα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- Ποια είναι έννοια της υπεραξίας;
- Πως αντιμετωπίζεται λογιστικά σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ;
- Πώς αντιμετωπίζεται λογιστικά η απομείωση της υπεραξίας και ποιες οι συνέπειές της;

- Ποιές είναι οι διαφορές κατά την αντιμετώπισή της σύμφωνα με τα ελληνικά δεδομένα;
- Ποιο προβλέπετε ότι θα είναι το μέλλον της λογιστικής αντιμετώπισης της υπεραξίας;

1.2 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, διεθνώς γνωστά ως International Financial Reporting Standards ή International Accounting Standards για τα παλαιότερα πρότυπα, εκδίδονται από τον "Όργανισμό Διεθνών Λογιστικών Προτύπων" ή "International Accounting Standards Board"(IASB). Σκοπός του IASB είναι να διατυπώνει και να δημοσιεύει, για το συμφέρον του κοινού, υψηλής ποιότητας, κατανοητά και εφαρμόσιμα πρότυπα τα οποία πρέπει να τηρούνται κατά τη δημοσίευση των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων και να προωθεί την παγκόσμια αποδοχή και υιοθέτησή τους. Ορίζονται ως μια επιλεγμένη σειρά γενικά παραδεκτών λογιστικών αρχών και μεθόδων που έχουν ως σκοπό την ορθή κατάρτιση και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων κυρίως εταιριών έπειτα από την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στην εύλογη αξία(Γρηγοράκος,2009). Από το 2005 όλες οι εισηγμένες εταιρίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωμένες να εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για την κατάρτιση των ενοποιημένων καταστάσεών τους. Βασική επιδίωξη των προτύπων είναι η αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με τη λογιστική παγκοσμίως και φιλοδοξούν να καλύπτουν με τις διατάξεις τους όλες τις παγκόσμιες συναλλαγές(Ντζανάτος,2008).

Η εναρμόνιση των λογιστικών προτύπων έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε ένα σχετικά μικρό χρονικό διάστημα(Camfferman et al.,2006). Αυτό φαίνεται και από το γεγονός, όπως προαναφέρθηκε, ότι περισσότερες από 100 χώρες παγκοσμίως χρησιμοποιούν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα και αναμένεται ο αριθμός αυτός να αυξηθεί. Η εναρμόνιση όμως των λογιστικών προτύπων απαιτεί να πληρούνται ορισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά ώστε να γίνουν αποδεκτά από χώρες με διαφορετικές κουλτούρες και διαφορετικές παραδόσεις αναφοράς.

Ένα βασικό χαρακτηριστικό των προτύπων είναι ότι είναι βασισμένα σε ένα σύστημα αρχών(principles-based) και όχι σε ένα σύστημα κανόνων(rules-based). Τα συστήματα που είναι βασισμένα σε αρχές παρέχουν ένα πιο ευέλικτο ρυθμιστικό καθεστώς σε σύγκριση με το αυστηρό ρυθμιστικό καθεστώς των συστημάτων που είναι βασισμένα σε κανόνες. Οι κανόνες περιλαμβάνουν συγκεκριμένα κριτήρια και όρια, παραδείγματα, πεδίο εφαρμογής των περιορισμών, εξαιρέσεις, οδηγίες εφαρμογής κτλ. Αντίθετα, τα βασισμένα σε αρχές πρότυπα, αναφέρονται σε θεμελιώδεις αντιλήψεις που ενημερώνουν συναλλαγές και οικονομικά γεγονότα(Nelson, 2003). Σύμφωνα με ένα σύστημα βασισμένο σε αρχές, αυτές οι αντιλήψεις υπερτερούν έναντι οποιουδήποτε άλλου κανόνα. Παρ' όλα αυτά, σε ένα τέτοιο σύστημα, οι κανόνες είναι απαραίτητοι για να παρέχουν τις αρχές με δομή(Benston et al., 2006).

Η υιοθέτηση των ΔΠΧΠ παγκοσμίως καθώς και οι επιπτώσεις της εισαγωγής τους είναι ένα ζήτημα γύρω από το οποίο γίνονται πολλές συζητήσεις και διατυπώνονται διάφορες και διαφορετικές απόψεις. Υπάρχουν απόψεις που υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή των προτύπων θα επιφέρουν σημαντικές θετικές επιπτώσεις στην κεφαλαιακή αγορά και άλλες που υποστηρίζουν ότι οι επιπτώσεις αυτές θα είναι μικρές έως αμελητέες. Οι θεωρίες που υποστηρίζουν ότι η υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΠΧΠ θα επιφέρει σημαντικά οφέλη στην κεφαλαιακή αγορά ξεκινούν από την παραδοχή ότι τα ΔΠΧΠ αυξάνουν την διαφάνεια και βελτιώνουν την ποιότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς. Αν αυτή η υπόθεση είναι σωστή, οι αναλυτικές και εμπειρικές μελέτες που έχουν γίνει ορίζουν ότι η υιοθέτηση των ΔΠΧΠ θα πρέπει να συνδέεται με την αύξηση της ρευστότητας της αγοράς καθώς και την μείωση του κόστους κεφαλαίου των επιχειρήσεων(Lambert et.al,2007). Επίσης, η υιοθέτηση των προτύπων θα μειώσει το επίπεδο κερδών της διαχείρισης και θα βελτιώσει την ποιότητα υποβολής των εκθέσεων(Ewert et al.2005). Σημαντικά οφέλη θα έχουν και οι επενδυτές αφού τα ΔΠΧΠ καθιστούν την σύγκριση των επιχειρήσεων σε όλες τις αγορές και τις χώρες λιγότερο δαπανηρή(Armstrong et al.,2007, Covrig et al.,2007). Επιπλέον, η πολυμορφία της λογιστικής αντιμετώπισης, θα μπορούσε να αποτελέσει εμπόδιο για τις διασυνοριακές επενδύσεις. Η παγκόσμια μεταστροφή στα Διεθνή Πρότυπα μπορεί να διευκολύνει τις διασυνοριακές επενδύσεις(Covrig et al.,2007).

Ωστόσο, υπάρχουν και επιχειρήματα που υποδηλώνουν ότι η υιοθέτηση των ΔΠΧΠ θα έχουν μικρές ή αμελητέες επιπτώσεις στην αγορά κεφαλαίου. Συγκεκριμένα,

υπάρχουν λόγοι να είναι επιφυλακτικοί σχετικά με το αν η υιοθέτηση της χρήσης των ΔΠΧΠ από μόνη της αρκεί. Το σημαντικότερο επιχείρημα όσων δηλώνουν επιφυλακτικοί στηρίζεται στα κίνητρα της υποβολής των εκθέσεων των επιχειρήσεων. Τα ΔΠΧΠ παρέχουν στις επιχειρήσεις σημαντική διακριτική ευχέρεια. Το πώς θα χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις αυτήν την ευχέρεια που τους δίνεται εξαρτάται από τα κίνητρα που έχουν, τα οποία διαμορφώνονται από πολλούς παράγοντες όπως οι νομικές αρχές κάθε χώρας, διάφορες δυνάμεις της αγοράς και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις που αντιτίθενται στην υιοθέτηση των ΔΠΧΠ ή προς περισσότερη διαφάνεια είναι απίθανο να κάνουν σημαντικές αλλαγές στις πολιτικές υποβολής των εκθέσεών τους (Ball 2006, Daske et al. 2007).

1.3 Η έννοια και τα χαρακτηριστικά της υπεραξίας

Σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 3 σε μια απόκτηση, ο αποκτών καταβάλλει ένα τίμημα για την απόκτηση μέρους ή του συνόλου του αποκτώμενου. Μέσω αυτού του τιμήματος το οποίο μπορεί να έχει τη μορφή μετρητών, μετοχών ή περιουσιακών στοιχείων, ο αποκτών θα αποκτήσει τον έλεγχο της αποκτώμενης. Αυτό συνεπώς είναι το κόστος που καταβάλλει ο αποκτών. Μέσα σε αυτό το κόστος θα πρέπει να συμπεριληφθούν και όλα τα έξοδα που έγιναν για την συνένωση. Για να εκτιμηθεί η αξία της αποκτώμενης επιχείρησης, πρέπει κατά την ημερομηνία της απόκτησης να αποτιμηθούν όλα τα επιμέρους στοιχεία του ισολογισμού της σε εύλογες αξίες. Μπορεί στην αποκτώμενη εταιρία να υπάρχουν σημαντικά άυλα που για κάποιον λόγο να μην έχουν εμφανιστεί στον ισολογισμό της. Τέτοια στοιχεία είναι μια άδεια, ένα δικαίωμα κτλ. Αυτά τα στοιχεία κατά την ημερομηνία της απόκτησης αποτιμούνται στον ισολογισμό. Έτσι προκύπτει η λογιστική καθαρή θέση στον ισολογισμό της αποκτώμενης από την αποτίμηση σε εύλογες αξίες όλων των στοιχείων του ισολογισμού της αποκτώμενης κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Ένα ποσοστό αυτής ή και το σύνολό της απέκτησε ο αποκτών. Συγκρίνοντας το κόστος της απόκτησης με την αναλογία της αξίας στην καθαρή θέση του ισολογισμού αυτού προκύπτει μια διαφορά. Αυτή η διαφορά αποτελεί την **υπεραξία** της απόκτησης. Με απλά λόγια, η υπεραξία αποτελεί το ποσό που καταβάλλεται πάνω από την πραγματική αξία της επιχείρησης και αντανακλά την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων όπως ένα εμπορικό σήμα, την καλή σχέση με τους πελάτες

και τους εργαζομένους ή κάποια διπλώματα ευρεσιτεχνίας(Ντζανάτος, 2008). Αν το κόστος που καταβάλλεται για την απόκτηση μιας επιχείρησης από τον αποκτώντα είναι μικρότερο από την καθαρή αξία αποτίμησης κατά την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων τότε δημιουργείται αρνητική υπεραξία. Κάτι τέτοιο είναι σπάνιο και συνεπάγεται κυρίως μιας αγοράς ευκαιρίας.

Η υπεραξία θα πρέπει να εξετάζεται κάθε χρόνο για τυχόν απομείωση της αξίας της. Η υπεραξία που αποκτάται σε συνένωση επιχειρήσεων θα επιμερίζεται από την ημερομηνία της απόκτησης σε κάθε μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών ή ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμιακών ροών του αποκτώντος που αναμένεται να ωφεληθούν από τις συνέργειες της συνένωσης, ανεξάρτητα αν άλλα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις του αποκτώμενου αντιστοιχίζονται σε εκείνες τις μονάδες ή ομάδες μονάδων. Ο έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας απαιτεί το ανακτήσιμο ποσό μιας μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών, το οποίο είναι το μεγαλύτερο της εύλογης αξίας της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών μείον το κόστος της πώλησης (καθαρή τιμή πώλησης) και της αξίας σε χρήση, το οποίο είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμιακών ροών που αναμένεται να προέρχεται από τη μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών πρέπει να προσδιορίζεται. Επίσης, το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών σχετίζεται με τη λογιστική του αξία. Εάν η ανακτήσιμη αξία υπερβαίνει τη λογιστική αξία, τότε δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας. Το ΔΛΠ 36 ορίζει ότι αν το ανακτήσιμο ποσό είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία, η απομείωση πρέπει να γίνει. Η ανακτήσιμη αξία της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών κατανέμεται στα περιουσιακά της στοιχεία (συμπεριλαμβανομένων των άυλων περιουσιακών στοιχείων) και στις υποχρεώσεις, ενώ το υπόλοιπο (αν υπάρχει) αποδίδεται στην υπεραξία. Εάν το ποσό της υπεραξίας που προκύπτει από τον υπολογισμό αυτό είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία της υπεραξίας, τότε η διαφορά έχει υποστεί απομείωση της υπεραξίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Λόγω της φύσεως της υπεραξίας, μιας άυλης και αφηρημένης έννοιας είναι εξαιρετικά δύσκολος ο τρόπος υπολογισμού της καθώς και η λογιστική απεικόνισή της. Το κλειδί για τον προσδιορισμό της κατά τους Pashang et al.(2011) οι οποίοι ασχολήθηκαν με την κατανόηση των φαινομένων της υπεραξίας, είναι η αρχική τιμή της. Βασίστηκαν σε ακαδημαϊκές έρευνες και επικεντρώθηκαν κυρίως στα προβλήματα τήρησης βιβλίων των μεταγενέστερων αξιών όπως η κατανομή του κόστους, η απομείωση και το κέρδος από τον πληθωρισμό. Έπειτα από εξέταση παρελθοντικών λογιστικών προσεγγίσεων και άλλων θεμάτων που αφορούν την αποτίμηση της υπεραξίας, ανακαλύφθηκε ότι το κύριο πρόβλημα της λογιστικής σχετίζεται με την λογιστικοποίηση της διαχείρισης σχετικά με τον καθορισμό της αρχικής τιμής και όχι την ανάλυση της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων κατά την τήρηση των βιβλίων τους. Οι λογιστικές προσεγγίσεις υπεραξίας μπορούν να προσδιοριστούν σε 4 κατηγορίες:

1. Η υπεραξία ήταν ισορροπημένη και διαγραφόταν άμεσα. Η προσέγγιση αυτή βασίζεται στην παραδοχή ότι η αξία της υπεραξίας θα πρέπει να διαγραφεί εντελώς κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Η εξαφάνιση της υπεραξίας από τον ισολογισμό έχει τρεις άμεσες συνέπειες: α)είναι αντίθετη της αρχής του συμψηφισμού των λογαριασμών που οδηγεί στην εξάλειψη της πληροφορίας της υπεραξίας β)είναι αντίθετη της αρχής της σύνεσης μη αφήνοντας το έξοδο της υπεραξίας (πίστωση) να επιβαρυνθεί, το οποίο οδηγεί σε διόγκωση του καθαρού εισοδήματος γ)είναι αντίθετη της διαχείρισης, υπό την έννοια ότι οι διαχειριστές δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τη συνέχεια ή την ασυνέχεια της αξίας της υπεραξίας. Μια προτίμηση στην πολιτική της άμεσης διαγραφής είναι στην πραγματικότητα όχι μόνο κατά της αρχής της λογιστικής σε δεδουλευμένοι βάση αλλά και της αρχής της συνέπειας.
2. Η υπεραξία που χρησιμοποιήθηκε για να επηρεάσει τα έσοδα. Σε αυτήν την κατηγορία υπάρχουν δύο εκδοχές συμπεριφοράς της αξίας οι οποίες έχουν

παρόμοιες λογιστικές συνέπειες που μπορούν να προσδιοριστούν. Η πρώτη προέκυψε από τη χρήση της μεθόδου πραγματικών επιτοκίων και η δεύτερη από την τροποποίηση αυτής της μεθόδου. Η προσέγγιση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου θα έχει ως αποτέλεσμα την μη αναγνώριση της υπεραξίας στον ισολογισμό.

3. Η υπεραξία πρέπει να αποσβένεται. Η αρχή της σύνεσης χρησιμοποιείται συνήθως για την αιτιολόγηση αυτής της πρακτικής. Παρ' όλα αυτά, στην αιτιολόγηση, τα αποδεικτικά στοιχεία δεν προέρχονται από την ποιοτική συνέχεια ή ασυνέχεια της αξίας της υπεραξίας αλλά από την παρατήρηση του ρόλου τήρησης των βιβλίων για να αποφευχθεί η κατάρρευση της αγοράς.
4. Το IASB και η προσέγγιση απομείωσης της αξίας. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να σχετίζεται με τη θέση του ισολογισμού της ρεαλιστικής ιδέας η οποία εστιάζει κυρίως στο ιδιοκτησιακό συμφέρον.

Είναι φανερό ότι η λογιστική της αποτίμησης της υπεραξίας έχει ως αποτέλεσμα αρκετές εκδοχές της λογιστικής της υπεραξίας που αποδείχτηκαν ότι είναι αμφιλεγόμενες. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 3, η αξία της υπεραξίας θα πρέπει να προκύπτει από την αφαίρεση της αγοραστικής αξίας από την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων. Γίνονται όμως πολλά σφάλματα αφού η αρχική αξία είναι δύσκολο να υπολογιστεί. Προκειμένου να αυξηθεί η αξιοπιστία της αρχικής αξίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί η θεωρία Fisherian του κεφαλαίου και εισοδήματος που βασίζεται στην έννοια των ταμειακών ροών. Αυτή η θεωρία που παρουσιάζεται μπορεί να βοηθήσει κατά την αποτίμηση και τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη ρύθμιση της υπεραξίας.

Στην εποχή μας τα μετοχολόγια των επιχειρήσεων αποτελούνται από ποικίλους μετόχους. Είναι σύνηθες το μετοχικό κεφάλαιο μιας θυγατρικής να μην αποτελείται εξ ολοκλήρου από τη μητρική επιχείρηση. Ένα καίριο ζήτημα είναι ο τρόπος υπολογισμού της υπεραξίας και η αποτύπωσή της στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Για το λόγο αυτό, οι Smith et al.(2009) πραγματεύονται τη σημασία της αξίας της αναθεώρησης του ΔΛΠ 27 που απαιτεί την παρουσίαση των μη ελέγχουσων συμμετοχών ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων και των κερδών. Η έρευνά τους είναι βασισμένη σε εισηγμένες εταιρίες του Χονγκ-Κονγκ κατά την περίοδο 2004-2006. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν παρέχουν στοιχεία για τη

σημαντική αξία της αναθεώρησης του ΔΛΠ 27 στην αλλαγή της αντίληψης των επενδυτών όσον αφορά τη μη ελέγχουσα συμμετοχή η οποία δεν είναι πλέον αντιληπτή ως υποχρέωση. Το ποσοστό των μετοχών μιας θυγατρικής που ανήκουν στη μητρική της δεν είναι πάντα 100%. Οι μέτοχοι της θυγατρικής οι οποίοι δεν είναι μέτοχοι και μητρικής εταιρίας συμβολίζονται ως οι μη ελέγχουσες συμμετοχές και αναφέρονται ως μειοψηφία. Παρουσιάζονται δύο θεωρίες των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Η θεωρία της μητρικής εταιρίας και η θεωρία της οικονομικής μονάδας. Σύμφωνα με την πρώτη οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις πρωτίστως προετοιμάζονται προς όφελος των μετόχων της ελέγχουσας μητρικής εταιρίας. Η υπεραξία σύμφωνα με αυτή τη θεωρία περιλαμβάνει μόνο το μερίδιο της μητρικής και μετριέται ως η διαφορά μεταξύ του κόστους των επενδύσεων της μητρικής και την ανάλογη συμμετοχή της στην καθαρή εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της θυγατρικής. Η θεωρία της οικονομικής μονάδας από την άλλη δίνει έμφαση στον έλεγχο ολόκληρης της μονάδας από ενιαία διαχείριση. Δηλαδή δίνεται έμφαση στην ίδια την ενοποιημένη μονάδα με τους μετόχους της ελέγχουσας μητρικής και τους μειοψηφικούς μετόχους της θυγατρικής να έχουν συμμετοχή στο κεφάλαιο της ενοποιημένης μονάδας. Επίσης η θεωρία αυτή περιλαμβάνει την αναγνώριση της πλήρους υπεραξίας της θυγατρικής ώστε να περιλαμβάνει όχι μόνο το τμήμα της μητρικής αλλά και το τεκμαρτό τμήμα της μη ελέγχουσας συμμετοχής. Κατά τον Scofield(1996) καμία από τις δύο θεωρίες δεν ικανοποιεί τις ανάγκες όλων των χρηστών. Σύμφωνα με δημοσιευμένες μελέτες και έρευνες, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρέχουν πιο χρήσιμες πληροφορίες και έχουν μεγαλύτερη επιρροή από ότι οι μη ενοποιημένες-μητρικής μόνο-οικονομικές καταστάσεις. Τα αποτελέσματα της μελέτης του Χονγκ-Κονγκ δείχνουν ότι η παρουσίαση των μη ελέγχουσων συμμετοχών ως στοιχείο της καθαρής θέσης είναι ένα πρώτο βήμα προς τη θεωρία της οικονομικής μονάδας και έχει σημαντική σημασία στην αλλαγή της αντίληψης των επενδυτών για τις μη ελέγχουσες συμμετοχές που δεν είναι πλέον αντιληπτές ως υποχρεώσεις.

Εκτός από την περίπτωση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ο υπολογισμός της υπεραξίας διαφοροποιείται εάν χρησιμοποιηθεί ολόκληρη η εταιρεία ως σύνολο είτε χρησιμοποιηθούν μεμονωμένες μονάδες τις που παράγουν ταμειακές ροές. Οι Qasim et al.(2013) πραγματοποιούνται τις αλλαγές στη λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

σε σχέση με τα λογιστικά πρότυπα του Ηνωμένου Βασιλείου. Η υπεραξία είχε αρχικά θεωρηθεί ως η παρούσα αξία των μελλοντικών ροών των ανώτερων κερδών των επιχειρήσεων που πρέπει να αποκτηθούν. Σύμφωνα με αυτή τη προσέγγιση, τα κέρδη καταγράφονται ως υπεραξία. Ωστόσο, βάση αυτού του ορισμού, η υπεραξία αναγνωρίζεται ως οικονομική αξία που είναι πολύ δύσκολο να μετρηθεί, δεδομένου ότι τα μελλοντικά κέρδη δεν μπορούν να προβλεφθούν με βεβαιότητα. Η οπτική της υπεραξίας που έχει μεγαλύτερη επιρροή στη λογιστική σκέψη είναι η προσέγγιση που βλέπει την υπεραξία ως το πλεόνασμα της τιμής αγοράς πάνω από την εύλογη αξία και αποδίδεται στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν αποκλειστικά από την υπεραξία. Ενώ το ΔΠΧΑ 3 απαγορεύει την απόσβεση της υπεραξίας, παρέχει τη δυνατότητα στους διαχειριστές να παίρνουν σημαντικές λογιστικές αποφάσεις όπως τον προσδιορισμό των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών και την μεταγενέστερη χορήγηση της υπεραξίας στις μονάδες αυτές. Οι νέες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 3 για την αναθεώρηση της υπεραξίας που προκύπτει κατά την απόκτηση της απομείωσης όσο το δυνατόν πιο σύντομα μετά την ημερομηνία απόκτησης σημαίνει ότι κάθε υπερπληρωμή ή υποαπόδοση πρέπει να διαγράφεται αμέσως έναντι των εσόδων από εργασίες, κάτι που υποδηλώνει ότι παρέχονται στους διαχειριστές κίνητρα να χρησιμοποιούν τη διακριτική ευχέρεια της λογιστικής τους ώστε να επηρεάζουν το χρονοδιάγραμμα και το ποσό αυτών των διαγραφών. Από θεωρητική άποψη, άμεση διαγραφή υπεραξίας των ιδίων κεφαλαίων της είναι δύσκολο έως αδύνατο να δικαιολογηθεί. Η απομείωση της υπεραξίας είναι αποτέλεσμα της επιδείνωσης των οικονομικών επιδόσεων της εξαγοραζόμενης επιχείρησης. Η εξαγορασθείσα εταιρία μπορεί σπάνια να λειτουργήσει ως ξεχωριστή θυγατρική εντός της επιχείρησης καθιστώντας έτσι την απόδοσή της δύσκολο να εντοπιστεί (Hayn and Hughes, 2006). Η υπεραξία ελέγχεται για απομείωση σε επίπεδο μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών. Η υπεραξία είναι ένα μοναδικό άυλο περιουσιακό στοιχείο που δεν παράγει ταμειακές ροές ανεξάρτητα από τα άλλα στοιχεία και δεν μπορεί να διαχωριστεί από την εταιρία στο σύνολό της. Επιμετρείται ως υπολειμματική ποσότητα που είναι το πλεόνασμα της τιμής αγοράς σε σχέση με τη συμμετοχή του αγοραστή στην εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν.

Στην καθημερινή πρακτική οι επιχειρήσεις δεν ακολουθούν πάντα τα ΔΠΧΑ στην απεικόνιση της απομείωσης της υπεραξίας στα οικονομικά τους αποτελέσματα. Η

έρευνα των Finch et al. μελετά ένα δείγμα 200 επιχειρήσεων στην Αυστραλία και εντοπίζει τις διαφορές στον τρόπο απεικόνισης σε σχέση με τα ΔΠΧΑ. Οι Finch et al.(2011) πραγματεύονται την πρακτική του ελέγχου απομείωσης της υπεραξίας στην Αυστραλία και παρέχουν στοιχεία για το κατά πόσο συμμορφώνεται με τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Βασίζονται σε προηγούμενες μελέτες που έχουν εξετάσει συγκεκριμένες πτυχές της υπεραξίας και της απομείωσής της και έχουν ως στόχο να παράσχουν εμπειρικές γνώσεις σε όλες τις πτυχές της υπεραξίας. Το θέμα της έρευνας γίνεται με τη χρήση εμπειρικής προσέγγισης με έμφαση στη μορφή των γνωστοποιήσεων των ελεγμένων οικονομικών λογαριασμών διακοσίων επιχειρήσεων εντάσεως υπεραξίας του χρηματιστηρίου το 2006. Τα αποτελέσματα παρέχουν στοιχεία για τη συστηματική μη συμμόρφωση με τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις των ΔΠΧΑ από την πλευρά των μεγάλων εισηγμένων αυστραλιανών επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο των προτύπων αναφοράς που βρίσκονται υπό την αιγίδα του IASB, η κύρωση των κανόνων υποβολής εκθέσεων είναι μια διαδικασία που αποσκοπεί στην ενίσχυση της χρησιμότητας του γενικού σκοπού οικονομικών εκθέσεων των συμμετεχόντων στις αγορές κεφαλαίου(IASB,1989). Η έρευνα επικεντρώνεται σε στοιχεία που προκύπτουν από ένα δείγμα διακοσίων μεγάλων εισηγμένων εταιριών οι οποίες ανέφεραν υπεραξία ως ένα στοιχείο του ενεργητικού των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεών τους το 2006. Το δείγμα αυτό ήταν ύψους 882,1 δισεκατομμυρίων δολαρίων που αντιπροσωπεύει το 63,5% των συνολικών μετοχών κεφαλαιοποίησης της Αυστραλίας ως τον Δεκέμβριο του 2006. Για τους σκοπούς της ανάλυσης οι διακόσιες επιχειρήσεις κατατάχτηκαν και χωρίστηκαν σε 15 ομάδες που περιλαμβάνουν οργανισμούς με συναφείς κύριες γραμμές των επιχειρήσεων. Τα περιουσιακά στοιχεία των διακοσίων επιχειρήσεων αποτιμήθηκαν κατά την ημερομηνία δειγματοληψίας σε 2.341.892 δολάρια τα οποία περιελάμβαναν υπεραξία τάξης των 77.874 εκατομμυρίων δολαρίων. Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε μια μεθοδολογία που περιελάμβανε δύο μέρη. Ένα συγκριτικό κομμάτι όπου γίνεται διάκριση μεταξύ του περιεχομένου της γνωστοποίησης ελέγχου απομείωσης μιας επιχείρησης έτσι ώστε να κατηγοριοποιηθούν σχετικά με το αν συμμορφώνονται ή μη και ένα αξιολογικό κομμάτι το οποίο αναγνωρίζει ότι στην κατηγορία της «συμμόρφωσης» υπάρχει μια διαβάθμιση της ποιότητας. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρέχουν στοιχεία για τη συστηματική μη συμμόρφωση με τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις των ΔΠΧΑ. Επίσης δείχνουν ελλείψεις στις

τεχνικές διαδικασίες που χρησιμοποιούνται στις επιχειρήσεις και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο δυσκολίας των μεγάλων και καλά οργανωμένων επιχειρήσεων στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με την εξέλιξη των οικονομικών πρακτικών αναφοράς τους. Αυτό μπορεί να είναι ένα αποτέλεσμα που σχετίζεται με τους φορείς καθορισμού των προτύπων. Δεδομένου ότι η συμμόρφωση με τα λογιστικά πρότυπα είναι υποχρεωτική, η απόδειξη της μη συμμόρφωσης σε συνδυασμό με την έλλειψη αποδείξεων επιβολής του νόμου θα αποτελέσει βάση για σημαντικές ανησυχίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας.

Πέρα από τις μελέτες στην Αυστραλία, έγιναν έρευνες στη Γαλλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο με θέμα τη διαφορά υπεραξίας κατά την ενοποίηση. Οι Alexander et al.(1996) ασχολήθηκαν με την υπεραξία και την αντιμετώπιση της διαφοράς που προκύπτει κατά την πρώτη ενοποίηση. Σύγκριναν για το λόγο αυτό την αντιμετώπιση της διαφοράς αυτής σε δύο μεγάλα ευρωπαϊκά κράτη, την Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Με βάση την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων πέντε ετών σε ένα τυχαίο δείγμα εβδομήντα επιχειρήσεων σε κάθε χώρα. Η έρευνα έδειξε ότι υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές μεταξύ της γαλλικής και της βρετανικής αντιμετώπισης. Γενικά, η γαλλική αντιμετώπιση ήταν αρκετά κοντά σε αυτήν που απαιτείται από το GAAP των ΗΠΑ με μόνη σημαντική εξαίρεση κάποιων χαρακτηριστικών όπως τα εμπορικά σήματα. Αντίθετα η βρετανική αντιμετώπιση διαφέρει σε πολλά σημαντικά σημεία. Από την άλλη, οι απαιτήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου είναι σαφώς τεκμηριωμένες και υποχρεωτικές. Έτσι, το επίπεδο συμμόρφωσης είναι υψηλότερο. Αντίθετα, οι απαιτήσεις της Γαλλίας δεν είναι πάντα τεκμηριωμένες και είναι μόνο εν μέρει υποχρεωτικές. Οπότε τα επίπεδα συμμόρφωσης είναι χαμηλότερα. Η έρευνα δείχνει ότι στην περίπτωση της διαφοράς ενοποίησης, οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης άφησαν ένα αναμφισβήτητο υπερβολικό βαθμό ευελιξίας της αντιμετώπισης. Παραδείγματα αρνητικής υπεραξίας ήταν στην πραγματικότητα πιο συχνά στο γαλλικό δείγμα από ότι στο βρετανικό δείγμα ακόμα και αν δεν υπήρχε παρόμοιος περιορισμός για την πραγματοποίηση των θετικών προσαρμογών της αξίας που υπάρχει στους κανόνες του Ηνωμένου Βασιλείου. Λόγω του ότι στην Γαλλία οι αποσβέσεις της υπεραξίας στην κατάσταση αποτελεσμάτων δεν είναι υποχρεωτική και ισχύει μόνο για εισηγμένες εταιρίες, μόνο το 40% του δείγματος της έρευνας προέβει στη δημοσιοποίησή τους. Έτσι, θα μπορούσε κανείς να συμπεράνει ότι η

περίπτωση της Γαλλίας απαιτεί ένα πιο ολοκληρωμένο λογιστικό πρότυπο για την αντιμετώπιση της διαφοράς ενοποίησης, το οποίο θα ορίζεται από ένα έγγραφο με υποχρεωτική ιδιότητα.

Σε περιπτώσεις συνενώσεων επιχειρήσεων και ως προς τη λογιστική απεικόνιση της υπεραξίας το Ελληνικό Δίκαιο διαφέρει από τα ΔΠΧΑ καθώς και οι επιχειρήσεις μεταξύ τους ανάλογα από τα εάν είναι εισηγμένες ή μη. Οι Stavropoulos et al.(2011) ασχολήθηκαν και μελέτησαν σε βάθος τις συνενώσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα καθώς και την λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας εστιάζοντας στο αναθεωρημένο ΔΠΧΑ 3 που δημοσιεύτηκε το 2008. Το αναθεωρημένο ΔΠΧΑ 3 θεσπίζει κανόνες και αρχές σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο αποκτών σε μια συνένωση επιχειρήσεων αναγνωρίζει και επιμετρά τα διάφορα στοιχεία όπως τα περιουσιακά στοιχεία, τις μη ελέγχουσες συμμετοχές και την υπεραξία. Τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν ότι η λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας στην Ελλάδα εξακολουθεί να είναι διαφορετική από την αντίστοιχη της Ευρώπης κυρίως για τις μη εισηγμένες εταιρίες οι οποίες δεν είναι υποχρεωμένες να εφαρμόζουν τα ΔΠΧΑ. Η υπεραξία αποτελεί ένα σημαντικό άυλο περιουσιακό στοιχείο για πολλές εταιρίες, κυρίως για εκείνες που δραστηριοποιούνται σε κλάδους που βασίζονται κυρίως στην υψηλή τεχνολογία(Jerman and Manzin,2008). Η λογιστική υπεραξία αποτελεί ένα από τα πλέον αμφιλεγόμενα ζητήματα στην ιστορία της σύγχρονης λογιστικής(Bouden and Chantiri-Claudemanche,2007). Οι συγγραφείς, παραθέτοντας μερικούς από τους πιο διαδεδομένους ορισμούς της υπεραξίας προσπαθούν να δώσουν μια σαφή εικόνα της έννοιας της υπεραξίας. Η υπεραξία σχετίζεται με το μέλλον και πρόκειται για την ικανότητα των επιχειρήσεων για μελλοντικά κέρδη και ανάπτυξη. Από την 1^η Ιανουαρίου του 2005 όλες οι εισηγμένες εταιρίες υποχρεώθηκαν να υιοθετήσουν και να συντάξουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς περιλαμβανομένων και των διεθνών λογιστικών προτύπων. Σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 3, το οποίο προβλέπει ότι όλες οι συνενώσεις επιχειρήσεων πρέπει να λογίζονται σύμφωνα με τη μέθοδο της αγοράς, η υπεραξία είναι το εξισωτικό μέγεθος μεταξύ του κόστους εξαγοράς και της εύλογης αξίας των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν. Διαφορετικές χώρες έχουν ασχοληθεί και εφαρμόζονται διάφοροι τύποι αντιμετώπισης της υπεραξίας κάτι το οποίο δημιουργεί πρόσθετες διαμάχες σε σχέση με τη συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων. Αυτό είναι προφανές

και από την ελληνική πραγματικότητα όπου υπάρχουν διαφορετικοί νόμοι και διαφορετικές λογιστικές προσεγγίσεις σχετικά με την αρχική αναγνώριση της υπεραξίας και τη μετέπειτα αντιμετώπισή της σε σχέση με τις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων, τις συνενώσεις και τις εξαγορές. Παρά τις δυσκολίες που εντοπίστηκαν σχετικά με τη συγκρισιμότητα μεταξύ εισηγμένων και μη εταιριών σε σχέση με την αναγνώριση και τους όρους που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της διαφοράς μεταξύ του κόστους κτήσης και της πραγματικής αξίας ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου, η ελληνική νομοθεσία αναγνωρίζει την υπεραξία ως άυλο περιουσιακό στοιχείο που χαρακτηρίζεται κυρίως από την ικανότητα της να συμβάλει στην παραγωγή μελλοντικών οικονομικών ωφελειών.

Γενικότερα η υπεραξία αντιμετωπίζεται με διαφορετικούς τρόπους διεθνώς και σε αυτό συνδράμει η έλλειψη ενός προτύπου που να μπορεί να παρέχει μια βασική εναρμόνιση στον τομέα της λογιστικής απεικόνισης. Οι Seetharaman et al.(2004) μελέτησαν τη διεθνή λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας κατά το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Εξέτασαν ορισμένα από τα θέματα που περιέβαλαν τη λογιστική της υπεραξίας όπου διαπιστώθηκε ότι η λογιστική υπεραξία είχε αντιμετωπίσει πολλά προβλήματα. Πέρα όμως από τα προβλήματα αυτά, επικεντρώθηκαν και στην προοπτική της λογιστικής για την υπεραξία στην περιοχή του κυβερνοχώρου και την ανάπτυξη μιας οικονομίας βασισμένη στη γνώση. Αυτή τη μελέτη επιβεβαιώνει ότι εξακολουθεί να υπάρχει αντιπαράθεση σε διεθνές επίπεδο χωρίς να υπάρχει κάποια λύση στο άμεσο μέλλον. Η υπεραξία αποτελεί ένα από τα πιο αμφιλεγόμενα ζητήματα και έχει συζητηθεί τόσο από ακαδημαϊκούς όσο και από εν ενεργεία λογιστές σε όλο τον κόσμο. Ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμα ένας γενικά αποδεκτός ορισμός της υπεραξίας. Διαφορετικές χώρες έχουν διαφορετικούς τρόπους αντιμετώπισης της υπεραξίας και δεν υπάρχει ένα πρότυπο που να μπορεί να παρέχει μια βασική εναρμόνιση στον τομέα της λογιστικής για την υπεραξία. Η παρούσα μελέτη διεξήχθη με σκοπό να ερευνήσει τους διαφορετικούς ορισμούς της φύσης της υπεραξίας και της ανάπτυξης της λογιστικής υπεραξίας σε διαφορετικές χώρες, να αναλύσει την κύρια διαμάχη της συστηματικής υποτίμησης της υπεραξίας σε σχέση με την άμεση διαγραφή της καθώς και να παρέχει παρατηρήσεις σχετικά με τη γενική λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας σε διαφορετικές χώρες. Αυτό έγινε κατηγοριοποιώντας τη μελέτη σε τρία μέρη. Την εξέταση της ιστορικής άποψης της υπεραξίας, την υπεραξία όπως υφίσταται σήμερα και την προοπτική της υπεραξίας

στο μέλλον. Η έρευνα αυτή κατέληξε στα εξής συμπεράσματα: Τη δεκαετία του 1980 και 1990 υπήρχαν ακόμα πολλές διαμάχες σχετικά με την αποτίμηση της υπεραξίας και την ορθή λογιστική της αντιμετώπιση. Κατά τον ερχομό της νέας χιλιετίας είναι σημαντικό ότι το λογιστικό επάγγελμα και οι αρμόδιες αρχές έκαναν ένα βήμα ώστε να λυθεί το πρόβλημα της υπεραξίας με τη συνεργασία όλων των μερών. Αυτό είναι σημαντικό καθώς θα συμβάλλει σε μεγαλύτερη ομοιομορφία στον τομέα της λογιστικής για την υπεραξία. Υπάρχει επίσης η ελπίδα ότι οι διαμάχες που αφορούν την υπεραξία θα ελαχιστοποιηθούν. Για να γίνει αυτό, πρέπει να αναθεωρηθούν πολλές πτυχές, όπως η φορολογία και οι συγχωνεύσεις. Σε διεθνές επίπεδο, το καθήκον ώστε να βρεθεί μια λύση στο πρόβλημα της υπεραξίας θα αναλάβει το IASC. Το οποίο θα κληθεί να προωθήσει τη βελτίωση και την παγκόσμια εναρμόνιση της λογιστικής νομοθεσίας και των προτύπων. Το IASC θα πρέπει να βρει μια αυστηρή λύση για την αντιμετώπιση της υπεραξίας και να βεβαιωθεί ότι οι χώρες συμμορφώνονται με τα πρότυπα για τη βελτίωση της τυποποίησης των πρακτικών μεταξύ των χωρών.

Πέρα από τον τρόπο της λογιστικής απεικόνισης της υπεραξίας υπάρχει και ένα άλλο εξίσου σημαντικό ζήτημα, το ζήτημα της απομείωσης της υπεραξίας και του τρόπου υπολογισμού της. Οι Comiskey et al.(2010) εξέτασαν τη διαδικασία αξιολόγησης για την απομείωση της υπεραξίας. Αξιολόγησαν συγκεκριμένα τη συμμόρφωση με τις δοκιμές απομείωσης της υπεραξίας που απαιτούνται σύμφωνα με το FAS 142 και το ΔΛΠ 36,τονίζοντας τις προκλήσεις που απαντώνται κατά τη συμμόρφωση με τα πρότυπα. Διερεύνησαν επίσης τους τομείς εκείνους στους οποίους μπορούν να γίνουν βελτιώσεις κατά τη τήρηση της απομείωσης της υπεραξίας. Με τη χρήση των οικονομικών καταστάσεων δημόσιων επιχειρήσεων εξέτασαν και υπέβαλλαν έκθεση σχετικά με τις λογιστικές πρακτικές και τις γνωστοποιήσεις της απομείωσης της υπεραξίας. Εστίασαν ιδιαίτερα σε μια σειρά χαρακτηριστικών της διαδικασίας απομείωσης, των δοκιμών και των εφαρμογών μέτρησης για να καταλήξουν στα συμπεράσματά τους. Διαφορετικά μοντέλα αποτίμησης χρησιμοποιούνται και υπάρχει μικρή συμμόρφωση στην επιλογή των ποσοστών εκπτώσεων. Μερικές εταιρίες μπορούν ακόμα και να αρνηθούν την ανάγκη για μια ενδεικνυόμενη χρήση απομείωσης. Οι Comiskey et al. τόνισαν την ανάγκη για τη χρήση εκτιμήσεων και σημείωσαν την πιθανότητα ότι αυτές οι εκτιμήσεις μπορεί να καταφέρουν να αποφευχθεί η απομείωση της υπεραξίας. Σε ένα μικρό βαθμό τουλάχιστον, οι

εκτιμήσεις της απομείωσης της υπεραξίας περιορίζουν τη δυνατότητα σύγκρισης των αποτελεσμάτων μεταξύ των επιχειρήσεων.

Πέρα από τον τρόπο υπολογισμού και απεικόνισής της, η απομείωση της υπεραξίας επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις εκτιμήσεις της αγοράς ως προς την εύλογη αξία μιας επιχείρησης. Ο καθορισμός των λογιστικών προτύπων αντιμετωπίζει μια συνεχή πρόκληση ενδιαφέροντος εξισορρόπησης και αξιοπιστίας κατά τον καθορισμό των γενικά αποδεκτών λογιστικών αρχών. Οι Bens et al.(2011) παρουσιάζουν διερευνητικά στοιχεία ως απάντηση στην πρόκληση αυτή εξετάζοντας το SFAS 142. Για μεγαλύτερη ακρίβεια όσον αφορά τη διαγραφή της υπεραξίας δημιουργούν ένα μοντέλο εκτίμησης των αναμενόμενων μειώσεων. Η διαφορά μεταξύ πραγματικών και αναμενόμενων διαγραφών αντιπροσωπεύει εκπλήξεις διαγραφών ή μη αναμενόμενες διαγραφές υπεραξίας. Θεωρούν ότι η αντίδραση της αγοράς για τις επιχειρήσεις με χαμηλή ασυμμετρία πληροφόρησης και για τις επιχειρήσεις που θεωρούν την εφαρμογή των ελέγχων απομείωσης σχετικά δαπανηρή, είναι εξασθενημένη. Οι εύλογες αξίες της αγοράς αντικατοπτρίζουν τις πιο σχετικές πληροφορίες για τους μετόχους. Παρ' όλα αυτά όμως, οι εύλογες αξίες είναι δύσκολο να αναγνωριστούν και γι' αυτό το λόγο οι σχετικές λογιστικές πληροφορίες μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο την αξιοπιστία. Συγκεκριμένα, οι υποστηρικτές της αποτίμησης στην εύλογη αξία θεωρούν ότι οι περισσότερες λογιστικές πληροφορίες οδηγούν σε ουσιαστικότερη μέτρηση της απόδοσης μιας επιχείρησης. Οι επικριτές της αντίθετα θεωρούν ότι η διακριτική ευχέρεια στην δημιουργία εκτιμήσεων είναι ανεξέλεγκτη, προκαλώντας ενδεχομένως μεροληψία στις λογιστικές εκθέσεις. Οι Bens et al. εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι αλλαγές στ σύστημα μέτρησης της εύλογης αξίας επηρεάζουν το περιεχόμενο των λογιστών πληροφοριών και διαπίστωσαν ότι η απομείωση της υπεραξίας προκάλεσε σημαντικές αρνητικές αντιδράσεις στην αγορά.

Η πρόβλεψη μελλοντικής απομείωσης υπεραξίας παίζει εξίσου σημαντικό ρόλο στην εκτίμηση της αγοράς και στην περίπτωση της συνενώσεως επιχειρήσεων δια εξαγοράς. Οι Hayn et al.(2006) εξέτασαν σε ποιο βαθμό οι χρηματοοικονομικές γνωστοποιήσεις μιας εξαγορασμένης οντότητας επιτρέπουν στους επενδυτές να προβλέψουν με αποτελεσματικό τρόπο την απομείωση της υπεραξίας, κάτι το οποίο έχει γίνει ακόμα πιο σημαντικό έπειτα από την κατάργηση της απόσβεσης της υπεραξίας. Κατά την πρόβλεψη της απομείωσης της υπεραξίας, χρησιμοποιούνται μεταβλητές που αφορούν την μετά την εξαγορά απόδοση του τμήματος λειτουργίας

στο οποίο τα περιουσιακά στοιχεία της απορροφημένης εταιρίας διατίθεται όπως επίσης και τα χαρακτηριστικά της αγοράς. Οι διαθέσιμες γνωστοποιήσεις δεν παρέχουν στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων πληροφορίες σχετικά με την ακριβή πρόβλεψη μελλοντικών διαγραφών της υπεραξίας. Τα χαρακτηριστικά των αρχικών εξαγορών είναι πιο ισχυροί προάγγελοι μιας ενδεχόμενης διαγραφής της υπεραξίας από ότι εκείνες που βασίζονται στις γνωστοποιήσεις των εταιριών που εξαγοράστηκαν. Η ικανότητα πρόβλεψης απομείωσης της υπεραξίας βάση των πληροφοριών που παρέχονται στις οικονομικές καταστάσεις είναι περιορισμένη. Κάποια χαρακτηριστικά απόκτησης όπως η καταβληθείσα πριμοδότηση και το ποσοστό της τιμής αγοράς που αποδίδεται στην υπεραξία συμβάλλουν περισσότερο στην πρόβλεψη της διαγραφής της υπεραξίας από οι διαθέσιμες γνωστοποιήσεις της εξαγορασθείσας οντότητας κατά τα επακόλουθα έτη. Τα αποτελέσματα αυτά είναι ανησυχητικά καθώς υποδηλώνουν ότι η ποιότητα των τρεχουσών γνωστοποιήσεων δεν δίνουν την δυνατότητα στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν αποτελεσματικά την καταλληλότητα του προσδιορισμού διαχείρισης για την απομείωση της υπεραξίας.

Οι λογιστικές πληροφορίες της υπεραξίας μπορούν να λειτουργήσουν προς το συμφέρον των μετόχων, στον καλύτερο έλεγχο και στην επιβράβευση της εταιρικής διακυβέρνησης. Οι Schultze et al.(2010) περιέγραψαν αναλυτικά και με σαφήνεια τη σχέση μεταξύ δημιουργίας αξίας, μέτρησης της απόδοσης καθώς και της λογιστικής υπεραξίας σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ και τα US-GAAP. Εξέτασαν επίσης τον τρόπο με τον οποίο τα λογιστικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για τον έλεγχο απομείωσης της υπεραξίας σύμφωνα με το ΔΛΠ 36 και το FAS 142 μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς εσωτερικού ελέγχου. Η προσέγγιση της απομείωσης μόνο της λογιστικής υπεραξίας απαιτεί έναν ετήσιο καθορισμό της αξίας χρήσης των επιχειρηματικών μονάδων ή μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, όντας οι μονάδες αναφοράς οι οποίες επωφελούνται από τις συνενώσεις επιχειρήσεων και οι οποίες αντιπροσωπεύουν το χαμηλότερο επίπεδο της οντότητας στην οποία παρακολουθείται η υπεραξία για τους εσωτερικούς σκοπούς της διοίκησης. Η υπεραξία ελέγχεται εσωτερικά έτσι ώστε να επιτευχθούν τα οφέλη της εξαγοράς. Η διαχείριση με βάση την αξία αποσκοπεί στην αύξηση του πλούτου των μετόχων. Η απόδοση των μετρήσεων με βάση την αξία εφαρμόζεται για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την έκταση στην οποία ο στόχος αυτός έχει επιτευχθεί. Η λειτουργία της απόδοσης

των μετρήσεων με βάση την αξία έχει δυο σκέλη. Από την μια, μια τέτοια μέτρηση εφαρμόζεται στα συστήματα αποζημίωσης για να παρέχει κίνητρα στους διαχειριστές να παίρνουν τις όσο το δυνατόν καλύτερες αποφάσεις προς όφελος των μετόχων. Από την άλλη, η μέτρηση αυτή παρέχει πληροφορίες στους επενδυτές ώστε να βελτιστοποιήσουν τις επενδυτικές τους αποφάσεις. Οι Schultze et al. έδειξαν ότι οι λογιστικές πληροφορίες της υπεραξίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επιμέτρηση και την επιβράβευση της απόδοσης της διαχείρισης έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της εξαγοράς και η διαφύλαξη των συμφερόντων των μετόχων.

Η υπεραξία, παράλληλα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως μέσο υπολογισμού της απόδοσης μιας εταιρείας. Οι O'Hanlon et al.(2002) όπως και ο Ellis(2001) δείχνουν ότι ένα σύστημα μέτρησης της απόδοσης αντανακλά ότι η δημιουργία αξίας από την προοπτική των μετόχων είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη λογιστική υπεραξία. Ωστόσο, δεν παρέχουν μια περιοδική μέτρηση της απόδοσης για να υπολογίσουν την πραγματική δημιουργία αξίας και την μετέπειτα υλοποίησή της. Για το λόγο αυτό οι Schultze et al. παρείχαν μια σύνδεση μεταξύ της περιοδικής μέτρησης της απόδοσης και της δημιουργίας αξίας από τον υπολογισμό της έννοιας του εναπομείναντος οικονομικού εισοδήματος και αποδεικνύουν ότι η μέτρηση της απόδοσης μπορεί να υπολογιστεί σε ένα επίπεδο βασισμένο στις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν για σκοπούς ελέγχου απομείωσης σύμφωνα με το ΔΛΠ 36 και FAS 142. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να έχουν ανεπιθύμητες επιδράσεις στις αποφάσεις της διοίκησης λόγω των αρνητικών επιπτώσεων στο εισόδημα.

Τα ΔΠΧΠ άλλαξαν ριζικά πολλούς κανόνες και μεθόδους υπολογισμού της υπεραξίας και λόγω της γενικότητάς τους εισήγαγαν τον παράγοντα της ασάφειας και της υποκειμενικότητας σε αυτά. Οι Wines et al.(2007) εξέτασαν την αλλαγή στην λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης(Δ.Π.Χ.Π) με αναφορά στο καθεστώς εκθέσεων της Αυστραλίας. Σύγκριναν παλαιότερες μεθόδους με τη νέα αντιμετώπιση των ΔΠΧΠ και εστίασαν κυρίως στα πλεονεκτήματα και τις δυνατότητες πολυπλοκότητας της νέας μεθόδου έχοντας ως βασικό σκοπό τον εντοπισμό των προκλήσεων και των ζητημάτων που οι αρμόδιοι ελεγκτές και όσοι εμπλέκονται με την εταιρική διακυβέρνηση αντιμετωπίζουν όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις νέες απαιτήσεις. Η αναγνώριση και η αποτίμηση των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών απαιτεί να γίνουν πολλές παραδοχές στην εκτίμηση της εύλογης αξίας. Επειδή αυτές οι μονάδες

δημιουργίας ταμειακών ροών δεν υπόκεινται σε ενεργές ή πλήρης αγορές κεφαλαίων, θα παρουσιαστεί μεγάλη ασάφεια και υποκειμενικότητα. Αυτό θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για πιο δημιουργική λογιστική. Οι χρήστες θα πρέπει να χρησιμοποιούν την επαγγελματική τους κρίση και να βασίζονται στις ικανότητες διαχείρισης και στην ακεραιότητα για την δίκαιη αποτίμηση των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, την υπεραξία και τις συνδεδεμένες συναλλαγές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1 Η έννοια των άυλων περιουσιακών στοιχείων και η υπεραξία

Τα άυλα στοιχεία του ενεργητικού είναι μη νομισματικά και χωρίς φυσική υπόσταση. Τα στοιχεία του ενεργητικού τα οποία χρησιμοποιούνται για μελλοντικές παροχές, για να μισθωθούν σε άλλους ή για διοικητικούς σκοπούς και επιφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη. Η υπεραξία αναγνωρίζεται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο μόνο εάν αποκτάται σε μια συνένωση επιχειρήσεων. Η εσωτερικά δημιουργούμενη υπεραξία δεν είναι αναγνωρίσιμη και η ωφέλιμη διάρκεια ζωής της δεν μπορεί να προσδιοριστεί, για αυτό το λόγο δεν μπορεί να κεφαλαιοποιηθεί. Δεν πρέπει να αναγνωρίζεται ως στοιχείο του ενεργητικού επειδή δεν αποτελεί διακριτό οικονομικό πόρο ελεγχόμενο από την επιχείρηση και που μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα. Για παράδειγμα, η φήμη και πελατεία της επιχείρησης η οποία δεν μπορεί να αναγνωριστεί ως στοιχείο του ενεργητικού αφού το κόστος της καθώς και τα οικονομικά οφέλη που αποδίδει στη επιχείρηση δεν μπορούν να εκτιμηθούν με αξιοπιστία. Σε περίπτωση που κατά την ενοποίηση επιχειρήσεων, ένα άυλο στοιχείο δεν μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα, τότε δεν θα αναγνωρίζεται ως ξεχωριστό άυλο στοιχείο του ενεργητικού αλλά θα αναγνωρίζεται ως μέρος της υπεραξίας (Grant Thornton, 2006)

3.2 Εννοιολογική προσέγγιση της υπεραξίας μέσα από τη διεθνή βιβλιογραφία

Η διαμάχη για τη λογιστικοποίηση της υπεραξίας υπήρξε για πολλά χρόνια. Το θέμα της λογιστικής αντιμετώπισης της υπεραξίας έχει συζητηθεί σοβαρά και έχει αμφισβητηθεί από τους συντάκτες των οικονομικών εκθέσεων και τους φορείς καθορισμού των προτύπων για δεκαετίες (Wines et al. 2007, Nobes 1992, Bryer 1995). Ο όρος υπεραξία αρχικά χρησιμοποιήθηκε για να ορίσει την αξία που δημιουργείται από την αφοσίωση των πελατών. Ένας από τους παλαιότερους ορισμούς της υπεραξίας είναι του Lord Elton το 1810 που δόθηκε σε ένα περιστατικό που συνέβη

σε ένα μπαρ στην Αγγλία, ο οποίος όρισε την υπεραξία ως «τίποτα περισσότερο από την πιθανότητα ότι οι πελάτες θα καταφύγουν στην παλιά τους θέση»(παρατίθεται στην Owens,1923). Ωστόσο οι λογιστές και άλλοι επέκριναν αυτόν τον ορισμό διότι συνδέει την υπεραξία με την ιδέα του τόπου(Owens,1923). Αργότερα, η άποψη αυτή διευρύνθηκε ώστε να καλύψει άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία ικανά να επιτρέπουν σε μια επιχείρηση να δημιουργεί κέρδη που υπερβαίνουν της κανονικής απόδοσης άλλων αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων(Arnold et al., 1992). Με λίγα λόγια, η υπεραξία είχε θεωρηθεί ως η παρούσα αξία των μελλοντικών ροών των ανώτερων κερδών της επιχείρησης που πρέπει να αποκτηθούν. Στο πλαίσιο αυτής της προσέγγισης (προσέγγιση των πλεοναζόντων κερδών), τα κέρδη προσδιορίζονται και καταγράφονται ως υπεραξία. Είναι αντιληπτό ότι από τον ορισμό αυτό, η υπεραξία αναγνωρίζεται ως οικονομική αξία η οποία είναι πολύ δύσκολο να μετρηθεί αφού τα μελλοντικά κέρδη δεν μπορούν να προβλεφθούν με βεβαιότητα(Seetharaman et al.2004, Russel et al.1989).

Η υπεραξία μπορεί να οριστεί ως η διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης στη μητρική εταιρία και της αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής επιχείρησης την στιγμή που η επένδυση έχει πραγματοποιηθεί(McKinnon, 1983). Αυτός ο αρκετά τυπικός ορισμός τονίζει τη συμβατική λογιστική αποτίμηση της υπεραξίας. Ένας εναλλακτικός ορισμός είναι «η κεφαλαιοποιημένη αξία, δηλαδή η παρούσα αξία, των μελλοντικών ροών των ανώτερων κερδών της επιχείρησης που πρόκειται να αποκτηθεί(Hopkins et al., 1988). Έχει ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι ο πρώτος ορισμός προσδιορίζει την υπεραξία ως κάτι που αγοράστηκε ενώ ο δεύτερος την προσδιορίζει ως μια οικονομική αξία που πρέπει να υπολογιστεί χρησιμοποιώντας υποκειμενικές εκτιμήσεις. Οι ορισμοί αυτοί ασχολούνται αποκλειστικά και μόνο με την αποκτώμενη υπεραξία. Οι περισσότερες επιτυχημένες επιχειρήσεις έχουν επίσης εσωτερικώς δημιουργούμενη υπεραξία που έχει προκύψει ως αποτέλεσμα προηγούμενων δαπανών, αντιμετωπίζεται ως δαπάνη των εσόδων, που έχουν δημιουργήσει μελλοντικές ευκαιρίες κερδών.

3.3 ΔΠΧΠ 3

Τον Ιανουάριο του 2008 ο Οργανισμός Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έθεσε σε ισχύ το αναθεωρημένο διεθνές πρότυπο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ΔΠΧΠ 3

Συνενώσεις επιχειρήσεων. Μέσω αυτού του αναθεωρημένου προτύπου εισήχθησαν τροποποιήσεις που αφορούν τη λογιστική αντιμετώπιση της πράξης απόκτησης. Μέσα σε αυτές τις τροποποιήσεις είναι και η δυνατότητα απεικόνισης των μη ελέγχουσων συμμετοχών. Σκοπός του παρόντος προτύπου είναι ο προσδιορισμός της κατάλληλης χρηματοοικονομικής παρουσίασης σε μια ενοποίηση επιχειρήσεων. Όπως προαναφέρθηκε, όλες οι συνενώσεις επιχειρήσεων καθορίζονται με την μέθοδο της απόκτησης. Η αποκτώσα επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να αναγνωρίζει και να επιμετρά τα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τυχόν μη ελέγχουσες συμμετοχές της αποκτώμενης κατά την ημερομηνία της απόκτησης και επιπρόσθετα να αναγνωρίζει και να επιμετρά τυχόν υπεραξία που προκύπτει από μια συνένωση επιχειρήσεων ή το κέρδος μιας αγοράς ευκαιρίας. Το παρόν ΔΠΧΠ 3 εφαρμόζεται σε συνενώσεις επιχειρήσεων για τις οποίες η ημερομηνία απόκτησης είναι την ή μετά την έναρξη της πρώτης ετήσιας περιόδου αναφοράς που ξεκινά την ή μετά την 1η Ιουλίου 2009. Η εφαρμογή νωρίτερα επιτρέπεται. Ωστόσο, το παρόν Δ.Π.Χ.Π. εφαρμόζεται νωρίτερα μόνο στην αρχή μιας ετήσιας περιόδου αναφοράς που ξεκινά την 30ή Ιουνίου 2007 ή μετά από αυτήν. Εάν μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει το παρόν Δ.Π.Χ.Π. πριν την 1η Ιουλίου 2009, θα γνωστοποιεί το γεγονός αυτό στις επεξηγηματικές της σημειώσεις και θα εφαρμόζει ταυτόχρονα το αναθεωρημένο ΔΛΠ 27.

3.3.1 Εννοιολογική προσέγγιση του ΔΠΧΠ 3

Για την καλύτερη κατανόηση των απαιτήσεων του ΔΠΧΠ 3 για την υπεραξία και την λογιστική της αντιμετώπιση κρίνεται αναγκαίο να παρατεθούν ορισμένες βασικές έννοιες (Grant Thornton, 2006):

- **Ως συνένωση επιχειρήσεων:** Ορίζεται η συσπείρωση ξεχωριστών επιχειρήσεων σε μια επιχειρηματική οντότητα. Δηλαδή είναι ένα γεγονός σύμφωνα με το οποίο η αποκτώσα επιχείρηση αναλαμβάνει τον έλεγχο μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων και η οποία καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις.
- **Ως αποκτώσα επιχείρηση:** Ορίζεται αυτή η οποία αναλαμβάνει τον έλεγχο της αποκτώμενης.
- **Ως αποκτώμενη επιχείρηση:** Ορίζεται αυτή της οποίας ο έλεγχος αναλαμβάνεται από την αποκτώσα επιχείρηση.

- **Ως απόκτηση:** Ορίζεται μια συνένωση επιχειρήσεων στην οποία η αποκτώσα επιχείρηση αποκτά έλεγχο πάνω στην καθαρή περιουσία και τις δραστηριότητες της αποκτώμενης με αντάλλαγμα τη μεταβίβαση στοιχείων του ενεργητικού και την ανάληψη υποχρεώσεων.
- **Έλεγχος:** Ορίζεται ως η δυνατότητα κατεύθυνσης των οικονομικών και επιχειρηματικών πολιτικών μιας επιχείρησης προκειμένου να λαμβάνονται οφέλη από τις δραστηριότητές της.
- **Ημερομηνία απόκτησης:** Είναι η ημερομηνία κατά την οποία η αποκτώσα επιχείρηση αποκτά ουσιαστικά τον έλεγχο της αποκτώμενης. Η ημερομηνία απόκτησης μπορεί να συμπίπτει ή και όχι με την ημερομηνία ανταλλαγής.
- **Υπεραξία:** Ορίζεται ως στοιχείο του ενεργητικού που προκύπτει σε συνενώσεις επιχειρήσεων και αντιπροσωπεύει μελλοντικά οικονομικά οφέλη που προήλθαν από άλλα στοιχεία του ενεργητικού που αποκτήθηκαν κατά τη συνένωση.
- **Ενδεχόμενο αντάλλαγμα:** Ορίζεται ως μια δέσμευση της αποκτώσας επιχείρησης στους πρώην ιδιοκτήτες της αποκτώμενης για τη μεταβίβαση επιπλέον περιουσιακών στοιχείων ή συμμετοχικών της τίτλων ως μέρος της ανταλλαγής για τον έλεγχο του αποκτώμενου υπό την προϋπόθεση ότι μελλοντικά θα συμβούν ορισμένα συγκεκριμένα γεγονότα.
- **Εύλογη αξία:** Ορίζεται το ποσό με το οποίο ένα περιουσιακό στοιχείο θα μπορούσε να ανταλλαγεί ή μια υποχρέωση να διακανονισθεί μεταξύ δύο μερών που ενεργούν με τη θέλησή τους και με πλήρη γνώση των συνθηκών της αγοράς σε μια συναλλαγή που διεξάγεται σε καθαρά εμπορική βάση.
- **Μη ελέγχουσες συμμετοχές:** Ορίζεται ως η αναλογία στα ίδια κεφάλαια μιας θυγατρικής των μετοχών εκείνων που δεν κατέχονται άμεσα ή έμμεσα από τη μητρική.
- **Περίοδος επιμέτρησης:** Ορίζεται ως η μετά την ημερομηνία απόκτησης περίοδος κατά την οποία η αποκτώσα επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να κάνει μια αναδρομική προσαρμογή των προσωρινών ποσών που αναγνωρίστηκαν κατά τη συνένωση ώστε αυτά να παρουσιάζουν τις πληροφορίες που εμφανίστηκαν όσον αφορά τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά την ημερομηνία της απόκτησης.
- **Ένα αναγνωρίσιμο περιουσιακό στοιχείο είναι ένα στοιχείο όταν:**

- i. Είναι διαχωρίσιμο δηλαδή μπορεί να διαχωριστεί από την οικονομική οντότητα και να πωληθεί, μεταβιβαστεί, ενοικιαστεί ή παραχωρηθεί ανεξάρτητα ή σε συνδυασμό με κάποιο συμβόλαιο ή ένα επίσης αναγνωρίσιμο περιουσιακό στοιχείο ακόμα και αν η οικονομική οντότητα δεν έχει τέτοια σχέδια.
- ii. Προκύπτει από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα ανεξάρτητα με το αν είναι διαχωρίσιμα από την οικονομική οντότητα.

3.3.2 Σκοπός και πεδίο εφαρμογής του προτύπου

Σκοπός του παρόντος προτύπου είναι η βελτίωση της συνάφειας, αξιοπιστίας και συγκρισιμότητας των πληροφοριών στις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης όσον αφορά μια συνένωση επιχειρήσεων και τις επιδράσεις της. Πιο συγκεκριμένα, θέτει αρχές και απαιτήσεις ώστε η αποκτώσα επιχείρηση να αναγνωρίζει και να επιμετρά τα αποκτώμενα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις καθώς και τυχόν μη ελέγχουσες συμμετοχές στην αποκτώμενη επιχείρηση όπως επίσης να αναγνωρίζει και την υπεραξία της αποκτώμενης επιχείρησης. Η υπεραξία αυτή αν είναι χρεωστική δεν αποσβένεται αλλά ελέγχεται για απομείωση. Τέλος, το παρόν πρότυπο, προσδιορίζει ποιες είναι οι πληροφορίες εκείνες τις οποίες θα πρέπει να γνωστοποιεί η αποκτώσα επιχείρηση για να βοηθήσουν τους χρήστες στην αξιολόγησή τους σχετικά με την επίδραση της συνένωσης.

Το ΔΠΧΠ 3 εφαρμόζεται για συναλλαγή ή άλλο γεγονός που ικανοποιεί τον ορισμό της συνένωσης επιχειρήσεων. Το παρόν πρότυπο δεν θα εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Στην ίδρυση κοινοπραξιών.
- Στην απόκτηση περιουσιακού στοιχείου ή ομάδας περιουσιακών στοιχείων που δεν αποτελούν επιχείρηση.
- Σε συνένωση επιχειρήσεων ή οικονομικών οντοτήτων που λειτουργούν κάτω από κοινό έλεγχο.

Εάν τα αποκτηθέντα περιουσιακά στοιχεία δεν αποτελούν επιχείρηση τότε το κόστος της απόκτησης κατανέμεται σε αυτά τα περιουσιακά στοιχεία ανάλογα με τις εύλογες αξίες τους (Ντζανάτος, 2008).

3.3.3 Η μέθοδος της απόκτησης σε μια συνένωση επιχειρήσεων

Οι συνενώσεις των επιχειρήσεων θα πρέπει να αναγνωρίζονται με βάση την μέθοδο της απόκτησης. Η εφαρμογή της μεθόδου απαιτεί τα εξής βήματα(IFRS3.5):

- i. Την αναγνώριση της αποκτώσας επιχείρησης
- ii. Τον προσδιορισμό της ημερομηνίας απόκτησης
- iii. Την αναγνώριση και επιμέτρηση των αναγνωρίσιμων αποκτώμενων περιουσιακών στοιχείων, των αναληφθεισών υποχρεώσεων και των μη ελεγχουσών συμμετοχών στην αποκτώμενη επιχείρηση
- iv. Την αναγνώριση και επιμέτρηση της υπεραξίας ή του κέρδους μιας αγοράς ευκαιρίας.

Σε κάθε αγορά υπάρχει ένας αποκτών και οι αποκτώμενοι. Ο αποκτών είναι αυτός που αποκτά τον έλεγχο της αποκτώμενης και από τον έλεγχο της επωφελείται όπως επίσης είναι και αυτός που προσδιορίζει την ημερομηνία απόκτησης η οποία είναι η ημερομηνία κατά την οποία αποκτά τον έλεγχο της αποκτώμενης επιχείρησης. Κατά την ημερομηνία αυτή, η αποκτώσα επιχείρηση, θα αναγνωρίσει ξεχωριστά από την υπεραξία, τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και τις τυχόν μη ελέγχουσες συμμετοχές στην αποκτώμενη επιχείρηση. Για να αναγνωριστούν τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις θα πρέπει να πληρούν ορισμένα κριτήρια. Τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά αποκτηθέντα στοιχεία θα πρέπει να είναι πιθανό να αποδώσουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη που συνδέονται με αυτά στην αποκτώσα επιχείρηση και η εύλογη αξία τους να μπορεί να αποτιμηθεί με αξιόπιστο τρόπο. Όσον αφορά τις υποχρεώσεις θα πρέπει να είναι πιθανή η εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη έτσι ώστε να είναι σε θέση οι υποχρεώσεις αυτές να διακανονιστούν και η εύλογη αξία τους να μπορεί να αποτιμηθεί με αξιόπιστο τρόπο. Τόσο τα αποκτηθέντα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία όσο και οι αναληφθείσες υποχρεώσεις θα πρέπει να ανταποκρίνονται στους ορισμούς τους και να είναι μέρος αυτού που αντάλλαξαν ο αποκτών και ο αποκτώμενος κατά τη συναλλαγή της συνένωσης και όχι ξεχωριστών συναλλαγών.

3.3.4 Ημερομηνία της απόκτησης

Το ΔΠΧΑ 3 ορίζει ότι κατά την ημερομηνία της απόκτησης ο αποκτών θα αποτιμήσει όλα τα αποκτηθέντα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις σε

εύλογες αξίες. Οι τυχόν ελέγχουσες συμμετοχές στον αποκτώμενο θα αποτιμώνται είτε στην εύλογη αξία τους είτε στο αναλογικό ποσοστό τους επί της μη ελέγχουσας συμμετοχής των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων του αποκτώμενου.

3.3.5 Μεταβιβασθέν και ενδεχόμενο αντάλλαγμα

Το *μεταβιβασθέν αντάλλαγμα* σε μια συνένωση επιχειρήσεων είναι αυτό που λαμβάνουν οι προηγούμενοι κάτοχοι της αποκτώμενης επιχείρησης. Επιμετρείται στην εύλογη αξία η οποία υπολογίζεται ως το άθροισμα της εύλογης αξίας των μεταφερθέντων περιουσιακών στοιχείων από την αποκτώσα επιχείρηση κατά την ημερομηνία της απόκτησης, των αναληφθεισών υποχρεώσεων από την αποκτώσα επιχείρηση προς τους προηγούμενους κατόχους και των συμμετοχικών δικαιωμάτων που έχουν εκδοθεί από την αποκτώσα επιχείρηση. Το μεταβιβασθέν αντάλλαγμα μπορεί να έχει τη μορφή μετρητών, περιουσιακών στοιχείων, επιχείρησης που είχε στην κατοχή της η αποκτώσα επιχείρηση, ενδεχόμενου ανταλλάγματος, τίτλων ή δικαιωμάτων προαίρεσης και δικαιωμάτων αγοράς μετοχών.

Το *ενδεχόμενο αντάλλαγμα* αποτελεί πρόσθετη υποχρέωση της αποκτώσας επιχείρησης στους πρώην ιδιοκτήτες της αποκτώμενης για τη μεταβίβαση επιπλέον περιουσιακών στοιχείων ή συμμετοχικών της τίτλων ως μέρος της ανταλλαγής για τον έλεγχο του αποκτώμενου υπό την προϋπόθεση ότι μελλοντικά θα συμβούν ορισμένα συγκεκριμένα γεγονότα. Αποτιμάται στην εύλογη αξία του.

3.4 Αναγνώριση και αποτίμηση της υπεραξίας σύμφωνα με το ΔΠΧΠ3

Σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRS 3) η υπεραξία αρχικά επιμετρείται ως η διαφορά μεταξύ του αθροίσματος της εύλογης αξίας του μεταβιβασθέντος ανταλλάγματος κατά την ημερομηνία απόκτησης, του ποσού τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στον αποκτώμενο και της εύλογης αξίας των συμμετοχικών δικαιωμάτων που κατείχε ο αποκτών προηγουμένως στον αποκτώμενο πάνω από τις καθарές εύλογες αξίες των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν κατά την

ημερομηνία της απόκτησης. Σε μια συνένωση επιχειρήσεων όπου υπάρχει μόνο ανταλλαγή συμμετοχικών δικαιωμάτων μεταξύ του αποκτώντος και του αποκτώμενου, η εύλογη αξία των συμμετοχικών δικαιωμάτων του αποκτώμενου μπορεί να επιμετρηθεί με μεγαλύτερη αξιοπιστία από αυτήν του αποκτώντος. Συνεπώς σε μια τέτοια περίπτωση, ο αποκτών θα προσδιορίσει το ποσό της υπεραξίας με τη χρήση της εύλογης αξίας των συμμετοχικών δικαιωμάτων του αποκτώμενου αντί της εύλογης αξίας των συμμετοχικών δικαιωμάτων που μεταφέρονται κατά την ημερομηνία απόκτησης. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν μεταφέρεται αντάλλαγμα ο αποκτών θα χρησιμοποιεί την εύλογη αξία των συμμετοχικών δικαιωμάτων κατά την ημερομηνία απόκτησης του αποκτώντος στον αποκτώμενο με τη χρήση μιας τεχνικής εκτίμησης του μεταβιβασθέντος ανταλλάγματος κατά την ημερομηνία απόκτησης αντί της εύλογης αξίας. Η υπεραξία σε μια απόκτηση θεωρείται ότι αντιπροσωπεύει τις μελλοντικές οικονομικές ωφέλειες που δεν μπορούν να εξατομικευτούν σε περιουσιακά στοιχεία. Μετά την αρχική αναγνώριση, η υπεραξία από μια απόκτηση θα πρέπει να αποτιμάται στο αρχικό κόστος της μείον τυχόν συσσωρευμένων ζημιών λόγω μείωσης της αξίας της. Η υπεραξία δεν αποσβένεται αλλά πρέπει να εξετάζεται για απομείωση ετησίως ή σε πιο σύντομο διάστημα σε περιπτώσεις που έχουν συμβεί γεγονότα ικανά να οδηγήσουν σε ζημίες. Αν το κόστος της απόκτησης είναι μικρότερο από την καθαρή θέση αποτίμησης κατά την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και παρουσιάζεται αρνητική υπεραξία, τότε πρέπει να γίνει επανεκτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων για τυχόν λάθη στην αποτίμηση και έπειτα η οποιαδήποτε διαφορά παραμένει μετά τον επανυπολογισμό να μεταφερθεί στα αποτελέσματα χρήσης(κατ' αρχήν ως κέρδος αλλά αν από την επανεκτίμηση προκύψει θετική υπεραξία τότε ως ζημία)(Ντζανάτος,2008).

Η αρνητική υπεραξία μπορεί να προκύψει από:

- Ενδεχόμενα λάθη στην αποτίμηση των επιμέρους στοιχείων
- Διαφορά των προσεγγίσεων και των λογιστικών αρχών και μεθόδων από την πραγματικότητα
- Μια αγορά σε τιμή ευκαιρίας

Σε περίπτωση που η ολοκλήρωση μιας απόκτησης γίνεται με διαδοχικές αυτόνομες συναλλαγές, κάθε συναλλαγή αντιμετωπίζεται ξεχωριστά για τον προσδιορισμό της υπεραξίας. Αυτό σημαίνει ότι με κάθε συναλλαγή, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις αποτιμώνται κατά την ημερομηνία απόκτησης και υπολογίζεται η υπεραξία. Αν κάποιο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση που χρησιμοποιήθηκε σε προηγούμενη απόκτηση αναπροσαρμοστεί, τότε αναπροσαρμόζεται και η υπεραξία. Σε μια συγγενή επιχείρηση που μόλις έχει αποκτηθεί, η υπεραξία θα υπολογιστεί πάνω στη διαφορά του μετοχικού κεφαλαίου που αποκτήθηκε. Σε ορισμένες περιπτώσεις απόκτησης, ο υπολογισμός της υπεραξίας δεν μπορεί να γίνει με ακρίβεια παρά μόνο «προσωρινά». Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο λογιστικός χειρισμός που ακολουθείται έχει ως εξής: Αν η αξία της υπεραξίας είναι προσωρινή θα πρέπει μέσα σε 12 μήνες να οριστικοποιηθεί. Αν οριστικοποιηθεί αργότερα τότε οι αξίες των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων θα αντιστοιχούν στην ημερομηνία απόκτησης και όχι αργότερα. Επίσης, όσον αφορά τις συγκρίσιμες καταστάσεις, θα διορθωθούν σαν η οριστικοποίηση να είχε γίνει κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Αν κατά την απόκτηση, δεν μπορεί να γίνει ορθή αποτίμηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων της αποκτώμενης επιχείρησης και μετά προκύψουν τότε θα πρέπει να μεταφερθούν στα κέρδη και να μειωθεί η υπεραξία ισόποσα με αντίστοιχη χρέωση των εξόδων(Ντζανάτος,2008)

3.5Υπεραξία και μη ελεγχόμενα δικαιώματα(non controlling interest)

Όπως προαναφέρθηκε, σε μια συνένωση επιχειρήσεων όπου υπάρχει μόνο ανταλλαγή συμμετοχικών δικαιωμάτων μεταξύ του αποκτώντος και του αποκτώμενου, η εύλογη αξία των συμμετοχικών δικαιωμάτων του αποκτώμενου μπορεί να επιμετρηθεί με μεγαλύτερη αξιοπιστία από αυτήν του αποκτώντος και αυτό έχει ως συνέπεια ο προσδιορισμός του ποσού της υπεραξίας από τον αποκτών να γίνει με τη χρήση της εύλογης αξίας των συμμετοχικών δικαιωμάτων του αποκτώμενου αντί αυτών του αποκτώντος. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν μεταφέρεται αντάλλαγμα ο αποκτών θα χρησιμοποιεί την εύλογη αξία των συμμετοχικών δικαιωμάτων κατά την ημερομηνία απόκτησης του αποκτώντος στον αποκτώμενο με τη χρήση μιας τεχνικής εκτίμησης του μεταβιβασθέντος ανταλλάγματος κατά την ημερομηνία απόκτησης αντί της εύλογης αξίας.

Τα μη ελεγχόμενα δικαιώματα επιμετρούνται στον αποκτώμενο στην εύλογή τους αξία ή στο ποσοστό της εύλογης αξίας που τους αναλογεί επί των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων του αποκτώμενου κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Πιο συγκεκριμένα, όταν τα μη ελεγχόμενα δικαιώματα επιμετρούνται στην εύλογη αξία τους, αναγνωρίζεται στην αποκτώσα επιχείρηση το 100% της υπεραξίας της αποκτώμενης ακόμα και στην περίπτωση που το ποσοστό συμμετοχής της δεν αντιστοιχεί στο 100% της απόκτησης.

3.6 Επιμέτρηση υπεραξίας ή κέρδους από μια αγορά ευκαιρίας

Ο αποκτών θα προβεί σε μια αγορά ευκαιρίας που αποτελεί σύνδεση επιχειρήσεων όταν οι καθαρές εύλογες αξίες των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν κατά την ημερομηνία της απόκτησης υπερβαίνει του αθροίσματος της εύλογης αξίας του μεταβιβασθέντος ανταλλάγματος κατά την ημερομηνία απόκτησης, του ποσού τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στον αποκτώμενο και της εύλογης αξίας των συμμετοχικών δικαιωμάτων που κατείχε ο αποκτών προηγουμένως στον αποκτώμενο. Η διαφορά αυτή παραδοσιακά (αν όχι μη λογικά) αναφέρεται ως "αρνητική υπεραξία". Το ΔΠΧΠ 3 δείχνει ότι, δεδομένου ότι αμοτεροβαρείς συναλλαγές απόκτησης της επιχείρησης δεν θα ευνοήσουν συνήθως καμία μεριά, η πιθανότητα του αγοραστή να λάβει μια συμφωνία θεωρείται απομακρυσμένη. Σύμφωνα με το πρότυπο αυτό, προκύπτει ότι περιπτώσεις αγορές ευκαιρίας που δημιουργούν το κέρδος από μια αγορά ευκαιρίας είναι πιο συχνά το αποτέλεσμα του λάθους της μέτρησης (δηλαδή, όπου οι εύλογες αξίες ανατίθενται σε περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις ήταν λανθασμένες σε κάποιο βαθμό) ή μιας αδυναμίας να αναγνωριστεί μία ενδεχόμενη ή πραγματική υποχρέωση (όπως, για αποζημιώσεις των εργαζομένων). Ωστόσο, το κέρδος μιας αγοράς ευκαιρίας μπορεί επίσης να απορρέει από τον κίνδυνο μελλοντικών ζημιών, που αναγνωρίζεται και από τα δύο μέρη και να ενσωματώνεται στην τιμή της συναλλαγής.

Το ΔΠΧΠ 3 ορίζει ότι, πριν να αναγνωριστεί ένα κέρδος μιας αγοράς ευκαιρίας, η κατανομή των εύλογων αξιών πρέπει να επανεξεταστούν, και ότι όλες οι υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των απρόβλεπτων να αναθεωρηθούν. Όταν αυτό θα έχει ολοκληρωθεί, αν πράγματι οι εύλογες αξίες των αναγνωρίσιμων

περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν μετά την αφαίρεση όλων των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν υπερβαίνουν το συνολικό κόστος απόκτησης, τότε ένα κέρδος μιας αγοράς ευκαιρίας θα πρέπει να αναγνωριστεί. Ο λογιστικός χειρισμός της αρνητικής υπεραξίας έχει περάσει μέσα από μια σειρά εξελικτικά στάδια ξεκινώντας από το αρχικό ΔΛΠ 22 το οποίο αργότερα αναθεωρήθηκε δύο φορές με σημαντικές αλλαγές για την προβλεπόμενη λογιστική αντιμετώπιση της αρνητικής υπεραξίας.

3.7 ΔΛΠ 36

Το ΔΛΠ 36 είναι ένα από τα πολύ σημαντικά και εξαιρετικά δύσκολα σε ότι αφορά τις γνωστοποιήσεις πρότυπα. Εισάγει στην ελληνική και λογιστική πραγματικότητα την έννοια της «απομείωσης της αξίας», η οποία μέχρι τη στιγμή της υιοθέτησης των ΔΠΧΑ ήταν εντελώς άγνωστη. Προβλέπει πλήθος πληροφοριών για τους ελέγχους απομείωσης των περιουσιακών στοιχείων που έχουν γίνει. Πολλές είναι οι πληροφορίες που πρέπει να προσεχθούν για τους ελέγχους που σχετίζονται με την πιθανή απομείωση της υπεραξίας, έλεγχοι οι οποίοι πρέπει να γίνονται κάθε χρήση ανεξάρτητα αν τίθεται ή δεν τίθεται ζήτημα απομείωσης της υπεραξίας. Για να αντληθούν οι πληροφορίες που περιέχονται στις γνωστοποιήσεις του ΔΠΛ 36, με εξαίρεση των ελέγχων απομείωσης μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων, πρέπει να εξεταστεί η πιθανή απομείωση των μονάδων ταμειακών ροών στις οποίες ανήκουν. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει δυο πράγματα. Το ένα είναι η εσωτερική δομή της εταιρίας να παρέχει πληροφορίες σε επίπεδο μονάδος δημιουργίας ταμειακών ροών και το άλλο να υπάρχουν ειδικοί επιστήμονες στην εταιρία που να έχουν γνώση του τρόπου αποτίμησης που πρέπει να χρησιμοποιηθεί με βάση το ΔΛΠ 36.

3.7.1 Εννοιολογική προσέγγιση του ΔΛΠ 36

Για την καλύτερη κατανόηση της απομείωσης της υπεραξίας σύμφωνα με το ΔΛΠ 36, είναι χρήσιμο να παρατεθούν ορισμένες βασικές έννοιες(Grant Thornton,2009):

- **Ενεργός αγορά:** Ορίζεται ως μια αγορά όπου τα αντικείμενα συναλλαγής είναι ομοιογενή, μπορούν να βρεθούν πρόθυμοι αγοραστές και πωλητές ανά πάσα στιγμή και οι τιμές είναι πάντα διαθέσιμες στο κοινό.

- **Ζημία απομείωσης:** Ορίζεται ως το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία ενός στοιχείου του ενεργητικού ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του.
- **Ανακτήσιμο ποσό:** Ορίζεται ως το υψηλότερο ποσό μεταξύ της καθαρής τιμής πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.
- **Ημερομηνία της συμφωνίας για μια συνένωση επιχειρήσεων:** Ορίζεται ως η ημερομηνία κατά την οποία επιτυγχάνεται μια ουσιαστική συμφωνία μεταξύ των συνενωμένων μερών και, στην περίπτωση των οικονομικών οντοτήτων των οποίων οι μετοχές διαπραγματεύονται δημόσια, η ημερομηνία που ανακοινώνεται στο κοινό.
- **Λογιστική αξία:** Ορίζεται ως το ποσό στο οποίο ένα στοιχείο του ενεργητικού αναγνωρίζεται, μετά την αφαίρεση οποιωνδήποτε συσσωρευμένων αποσβέσεων και των συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης.
- **Μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών:** Ορίζεται ως η μικρότερη αναγνωρίσιμη ομάδα στοιχείων του ενεργητικού που δημιουργεί ταμιακές εισροές οι οποίες είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητες από τις ταμιακές εισροές άλλων στοιχείων του ενεργητικού ή ομάδων στοιχείων του ενεργητικού.
- **Εύλογη αξία μείον το κόστος της πώλησης:** Ορίζεται ως το ποσό που μπορεί να ληφθεί από την πώληση ενός στοιχείου του ενεργητικού ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών, σε μια συναλλαγή σε καθαρά εμπορική βάση, μεταξύ δύο μερών που ενεργούν ηθελημένα και με πλήρη γνώση του αντικειμένου.

3.7.2 Σκοπός του προτύπου

Ο σκοπός του παρόντος Προτύπου είναι να προδιαγράψει τις διαδικασίες που εφαρμόζει μια οικονομική οντότητα για να εξασφαλίσει ότι τα στοιχεία του ενεργητικού της δεν απεικονίζονται σε αξία μεγαλύτερη από την ανακτήσιμη αξία τους. Ένα στοιχείο του ενεργητικού απεικονίζεται σε μεγαλύτερη από το ανακτήσιμο ποσό του αξία, αν η λογιστική αξία του υπερβαίνει το ποσό που ανακτάται μέσω χρήσης ή πώλησης του περιουσιακού αυτού στοιχείου. Αν αυτό συμβαίνει, το περιουσιακό στοιχείο χαρακτηρίζεται ως απομειωμένης αξίας και το Πρότυπο απαιτεί

η οικονομική οντότητα να αναγνωρίζει ζημία απομείωσης. Το Πρότυπο επίσης καθορίζει τις προϋποθέσεις για την αναστροφή της αναγνωρισμένης ζημίας μιας οικονομικής οντότητας λόγω απομείωσης τις αξίας και προδιαγράφει τις γνωστοποιήσεις που πρέπει να παρέχει η επιχείρηση στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις των Οικονομικών Καταστάσεών της, για τα στοιχεία του ενεργητικού των οποίων η αξία έχει μειωθεί.

3.7.3 Αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου που έχει υποστεί απομείωση της αξίας του

Η οικονομική οντότητα θα πρέπει στη λήξη κάθε περιόδου αναφοράς, να ελέγχει αν και κατά πόσο υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη ότι ένα περιουσιακό στοιχείο της μπορεί να έχει υποστεί απομείωση. Στην περίπτωση που υπάρχει τέτοια ένδειξη, τότε θα πρέπει να προχωρά στην εκτίμηση του ανακτήσιμου ποσού του περιουσιακού στοιχείου. Είτε υπάρχουν είτε όχι ενδείξεις ζημίας απομείωσης της αξίας, η οικονομική οντότητα θα πρέπει να διενεργεί έλεγχο για τις εξής κατηγορίες στοιχείων:

- Απομείωση άυλων περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού που έχουν αόριστη ωφέλιμη ζωή ή άυλων περιουσιακών στοιχείων που δεν είναι ακόμα διαθέσιμα προς χρήση. Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να γίνεται σε ετήσια βάση συγκρίνοντας τη λογιστική αξία με το ανακτήσιμο ποσό τους, σε οποιαδήποτε στιγμή κατά τη διάρκεια του έτους με την προϋπόθεση ότι λαμβάνει χώρα την ίδια στιγμή κάθε έτους. Διαφορετικά άυλα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να ελέγχονται για απομείωση σε διαφορετικούς χρόνους. Παρόλα αυτά, εάν ένα τέτοιο άυλο στοιχείο είχε αναγνωριστεί αρχικά στην τρέχουσα ετήσια περίοδο, αυτό το άυλο περιουσιακό στοιχείο θα ελέγχεται για απομείωση πριν από το τέλος της τρέχουσας ετήσιας περιόδου.
- Την αποκτηθείσα σε συνένωση επιχειρήσεων υπεραξία για απομείωση σε ετήσια βάση. Η υπεραξία αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση, διότι ενώ είναι διακριτό στοιχείο του ενεργητικού, αποτελεί ουσιαστικά αναπόσπαστο κομμάτι των ενσώματων ή άυλων στοιχείων του ενεργητικού από τα οποία προέκυψε.

Οι ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ένα περιουσιακό στοιχείο έχει υποστεί απομείωση της αξίας του, προκύπτουν είτε από εσωτερικές είτε από εξωτερικές πηγές πληροφόρησης.

3.7.4 Επιμέτρηση ανακτήσιμου ποσού

Προκειμένου να αναγνωρισθεί μια ζημιά απομείωσης της αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου θα πρέπει η λογιστική του αξία να είναι μεγαλύτερη από το ανακτήσιμο ποσό του. Συνεπώς, κατά τον έλεγχο των στοιχείων του ενεργητικού για την ύπαρξη ή μη ζημιάς λόγω μείωσης της αξίας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- Εάν η αξία λόγω χρήσης ή η εύλογη αξία μείον τα κόστη της πώλησης είναι μεγαλύτερη από την λογιστική αξία του στοιχείου του ενεργητικού, τότε δεν συντρέχει λόγος για την αναγνώριση ζημιάς απομείωσης.
- Εάν δεν μπορεί να εξευρεθεί η εύλογη αξία μείον τα κόστη πώλησης του στοιχείου του ενεργητικού, τότε το ανακτήσιμο ποσό είναι ίσο με την αξία λόγω χρήσης του.

3.7.5 Προσδιορισμός της αξίας λόγω χρήσης

Για τον προσδιορισμό της αξίας λόγω χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο μια εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών που η επιχείρηση αναμένει να αντλήσει από το περιουσιακό στοιχείο όσο και μια εκτίμηση σχετικά με τις πιθανές διακυμάνσεις του ποσού ή του χρονοδιαγράμματος αυτών των μελλοντικών ταμειακών ροών. Επίσης είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη η διαχρονική αξία του χρήματος που αντανακλάται μέσα από το τρέχον επιτόκιο ελεύθερου κινδύνου της αγοράς καθώς και το κόστος αντιμετώπισης της αβεβαιότητας που είναι ενσωματωμένη στο περιουσιακό στοιχείο αλλά και άλλους παράγοντες όπως είναι η έλλειψη ρευστότητας(IAS36.30).

Για την εκτίμηση της αξίας λόγω χρήσης αρχικά θα πρέπει να γίνει μια εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών εισροών και εκροών που σχετίζονται άμεσα με την αδιάκοπη χρήση του περιουσιακού στοιχείου καθώς και από την τελική διάθεσή του και έπειτα μια προεξόφληση των εκτιμώμενων ταμειακών ροών με το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης(IAS36.31).

3.7.6 Αναγνώριση και επιμέτρηση της ζημίας λόγω απομείωσης της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού

Όταν και μόνο όταν το ανακτήσιμο ποσό που υπολογίστηκε είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία, τότε η λογιστική αξία του στοιχείου θα πρέπει να απομειωθεί ώστε να απεικονίζει το ανακτήσιμο ποσό του. Η απομείωση αυτή της λογιστικής αξίας του στοιχείου του ενεργητικού αναγνωρίζεται ως ζημιά λόγω απομείωσης της αξίας του. Αν το περιουσιακό στοιχείο δεν παρακολουθείται σε αξίες αναπροσαρμογής, η ζημιά απομείωσης μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσης άμεσα. Στην περίπτωση όμως που το στοιχείο αναπροσαρμόζεται, τότε η ζημιά απομείωσης οδηγεί σε μείωση τυχόν πιστωτικού αποθεματικού στο βαθμό που υπάρχει και το υπόλοιπο μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσης. Όταν η ζημιά απομείωσης είναι μεγαλύτερη από την λογιστική αξία του στοιχείου, τότε θα πρέπει να αναγνωρίζεται μια υποχρέωση όταν και μόνο όταν κάποιο άλλο πρότυπο απαιτεί κάτι τέτοιο, διαφορετικά η μείωση της αξίας θα πρέπει να φτάνει μέχρι το ύψος της λογιστικής αξίας του στοιχείου.

3.8 Υπεραξία και απομείωση σύμφωνα με το ΔΛΠ 36

3.8.1 Μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών και υπεραξία

Η αναγνώριση μιας Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών ροών στην οποία ανήκει ένα περιουσιακό στοιχείο καθώς και ο προσδιορισμός της λογιστικής αξίας και της ενδεχόμενης ζημίας λόγω απομείωσης της αξίας μιας Μ.Δ.Τ.Ρ. καθώς και της υπεραξίας αποτελούν θέματα μείζονος σημασίας τα οποία αναλύονται στο παρόν πρότυπο. Για να γίνει πιο σαφής και κατανοητή η έννοια της απομείωσης της υπεραξίας θεωρείται αναγκαία αρχικά η διασαφήνιση του όρου της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών καθώς και η αναγνώρισή της.

3.8.2 Αναγνώριση των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών

Οι Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών είναι όπως προαναφέρθηκε η μικρότερη ομάδα περιουσιακών στοιχείων που δημιουργεί εισροές σχετικά ανεξάρτητες από των άλλων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι η αξία στοιχείων του ενεργητικού έχει μειωθεί, τότε το ανακτήσιμο ποσό θα πρέπει να υπολογίζεται για κάθε μεμονωμένο στοιχείο του ενεργητικού. Σε κάποιες περιπτώσεις

δεν είναι δυνατή η εκτίμηση των μελλοντικών ροών μεμονωμένων στοιχείων του ενεργητικού καθώς τα στοιχεία αυτά δεν λειτουργούν αυτόνομα αλλά παράγουν ταμειακές ροές σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία του ενεργητικού της επιχείρησης. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιχείρηση θα πρέπει να προσδιορίζει την ανακτήσιμη αξία της Μ.Δ.Τ.Ρ. στην οποία ανήκει το στοιχείο του ενεργητικού. Το ανακτήσιμο ποσό ενός μεμονωμένου περιουσιακού στοιχείου δεν μπορεί να προσδιοριστεί όταν είτε η αξία λόγω χρήσης του στοιχείου δεν μπορεί να εκτιμάται ότι προσεγγίζει την εύλογη αξία του μείον τα κόστη πώλησης είτε όταν το περιουσιακό στοιχείο δεν παράγει ταμειακές εισροές που να είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητες από εκείνες άλλων περιουσιακών στοιχείων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η αξία λόγω χρήσης και συνεπώς το ανακτήσιμο ποσό προσδιορίζονται μόνο για την Μ.Δ.Τ.Ρ. στην οποία ανήκει το στοιχείο.

Στην περίπτωση που η επιχείρηση παράγει ένα προϊόν για το οποίο υπάρχει ενεργός αγορά, τότε τα στοιχεία του ενεργητικού που χρησιμοποιούνται για να παραχθεί το προϊόν αυτό, θεωρούνται μια ιδιαίτερη Μ.Δ.Τ.Ρ.. Αυτό θα πρέπει να συμβεί ακόμα και στην περίπτωση που όλο ή μέρος του παραχθέντος προϊόντος δεν πουλιέται αλλά χρησιμοποιείται αποκλειστικά από την επιχείρηση εσωτερικώς. Αν οι ταμειακές ροές που δημιουργούνται από οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο ή μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών επηρεάζεται από εσωτερικές τιμές μεταβίβασης, η επιχείρηση θα χρησιμοποιεί την καλύτερη εκτίμηση της διοίκησης για τις μελλοντικές τιμές που θα μπορούσαν να επιτευχθούν σε μια συναλλαγή σε καθαρά εμπορική βάση κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών που προσδιορίζουν την αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της Μ.Δ.Τ.Ρ. καθώς και των μελλοντικών ταμειακών εκροών που προσδιορίζουν την αξία όσων άλλων περιουσιακών στοιχείων ή Μ.Δ.Τ.Ρ. επηρεάζονται από τις εσωτερικές τιμές μεταβίβασης. Ο καθορισμός των Μ.Δ.Τ.Ρ. πρέπει να γίνεται με συνέπεια χωρίς αλλαγές από χρήση σε χρήση.

3.8.3 Η λογιστική αξία και το ανακτήσιμο ποσό μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών

Η λογιστική αξία μιας Μ.Δ.Τ.Ρ. θα προσδιορίζεται σε μια βάση που να είναι συνεπής προς τον τρόπο που προσδιορίζεται το ανακτήσιμο ποσό της. Η λογιστική αξία μιας Μ.Δ.Τ.Ρ. περιλαμβάνει τη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που έχουν την

ικανότητα να αποδοθούν άμεσα ή να κατανεμηθούν σε μια σταθερή βάση και τα οποία θα παράγουν ταμειακές εισροές οι οποίες προσδιορίζουν την αξία λόγω χρήσης της Μ.Δ.Τ.Ρ. Αντίθετα, η λογιστική αξία μιας Μ.Δ.Τ.Ρ. δεν περιλαμβάνει τη λογιστική αξία οποιασδήποτε αναγνωρισμένης υποχρέωσης με εξαίρεση την περίπτωση που το ανακτήσιμο ποσό της Μ.Δ.Τ.Ρ. δεν μπορεί να προσδιοριστεί αν δεν ληφθεί υπόψη αυτή η υποχρέωση.

Όταν γίνεται ομαδοποίηση των περιουσιακών στοιχείων για να προσδιοριστεί το ανακτήσιμο ποσό μιας Μ.Δ.Τ.Ρ., είναι σημαντικό να περιλαμβάνονται στη Μ.Δ.Τ.Ρ. όλα αυτά τα στοιχεία που παράγουν ταμειακές ροές ή χρησιμοποιούνται για να δημιουργηθούν οι σχετικές ροές. Ειδικά, η μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών μπορεί να φαίνεται ότι είναι πλήρως ανακτήσιμη, όταν στην πραγματικότητα μια ζημία απομείωσης έχει πραγματοποιηθεί.

Σε μερικές περιπτώσεις παρόλο που ορισμένα περιουσιακά στοιχεία συμβάλλουν στη δημιουργία των ταμειακών ροών μιας Μ.Δ.Τ.Ρ., δεν μπορούν να κατανεμηθούν στη Μ.Δ.Τ.Ρ. σε μια λογική και σταθερή βάση. Αυτό θα μπορούσε να είναι η περίπτωση της υπεραξίας ή των εταιρικών περιουσιακών στοιχείων, όπως αναλύονται αμέσως μετά.

3.8.4 Υπεραξία

Το ΔΛΠ 36 εξετάζει τον τρόπο επιμερισμού της υπεραξίας που προκύπτει σε μια συνένωση επιχειρήσεων στις Μ.Δ.Τ.Ρ.. Αναφέρεται στους τρόπους ελέγχου μιας Μ.Δ.Τ.Ρ. που περιλαμβάνει και υπεραξία, για τυχόν ζημιά λόγω μείωσης της αξίας της, καθώς επίσης και στη συχνότητα διενέργειας τέτοιων ελέγχων.

3.8.5 Κατανομή υπεραξίας σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών ροών

Για τον ορθό έλεγχο απομείωσης της υπεραξίας, η υπεραξία από συνένωση επιχειρήσεων επιμερίζεται κατά την ημερομηνία της απόκτησης στις Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών του αποκτώντος οι οποίες αναμένεται να ωφεληθούν από τη συνένωση μέσω διάφορων συνεργειών. και αποτελεί μέρος της λογιστικής τους αξίας. Καμιά φορά ωστόσο η υπεραξία δεν μπορεί να κατανεμηθεί σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών ροών ατομικά αλλά μόνο σε ομάδες Μονάδων Δημιουργίας

Ταμειακών Ροών. Μια Μονάδα ή ομάδα Μονάδων Δημιουργίας ταμειακών ροών στην οποία κατανέμεται η υπεραξία, θα πρέπει να πληροί τα εξής κριτήρια(IAS36.80):

- Να αποτελεί το χαμηλότερο επίπεδο στο οποίο η υπεραξία παρακολουθείται για διοικητικούς σκοπούς.
- Να μην είναι μεγαλύτερη από έναν τομέα.

Με τον τρόπο αυτό ελέγχου απομείωσης, ελέγχεται και η τυχόν απομείωση της υπεραξίας.

Η υπεραξία που αποκτάται στα πλαίσια μιας συνένωσης επιχειρήσεων είναι ένα στοιχείο του ενεργητικού που αντιπροσωπεύει τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη, τα οποία προκύπτουν από άλλα στοιχεία του ενεργητικού που αποκτώνται σε μια συνένωση επιχειρήσεων και τα οποία οφέλη δεν μπορούν να προσδιοριστούν μεμονωμένα και να αναγνωριστούν ιδιαίτεως. Η υπεραξία δεν δημιουργεί ταμιακές ροές ατομικά αλλά σε συνδυασμό με άλλα περιουσιακά στοιχεία ή ομάδες περιουσιακών στοιχείων και συχνά συνεισφέρει στις ταμιακές ροές πολλαπλών μονάδων ταμιακών ροών(IAS36.81).

Εάν η αρχική κατανομή της υπεραξίας μιας συνένωσης δεν μπορεί να οριστικοποιηθεί πριν το τέλος της ετήσιας περιόδου στην οποία πραγματοποιήθηκε η συνένωση των επιχειρήσεων, τότε αυτή η αρχική κατανομή πρέπει να οριστικοποιηθεί πριν το τέλος της πρώτης ετήσιας περιόδου που ξεκινά μετά την ημερομηνία της απόκτησης. Σύμφωνα με όσα ισχύουν κατά το ΔΠΧΑ 3 αν η αρχική λογιστική αντιμετώπιση σε μια συνένωση επιχειρήσεων δεν μπορεί να προσδιοριστεί παρά μόνο προσωρινά έως το τέλος της περιόδου κατά την οποία έλαβε χώρα η συνένωση, τότε ο αποκτών θα αντιμετωπίσει λογιστικά τη συνένωση χρησιμοποιώντας τις προσωρινές αξίες που υπάρχουν και επίσης θα αναγνωρίσει κάθε προσαρμογή των προσωρινών αξιών σαν αποτέλεσμα της οριστικοποίησης της αρχικής λογιστικής αντιμετώπισης.

Στην περίπτωση που έχει γίνει η κατανομή της υπεραξίας σε μια Μ.Δ.Τ.Ρ. και η οικονομική οντότητα αποφασίσει να διαθέσει κάποια εκμετάλλευση της μονάδας αυτής, η υπεραξία που σχετίζεται με την εκμετάλλευση που έχει διατεθεί θα πρέπει να ενσωματώνεται στη λογιστική αξία της εκμετάλλευσης κατά την αναγνώριση του κέρδους ή ζημίας από την διάθεση. Επίσης θα πρέπει να επιμετρείται σύμφωνα με τις

σχετικές αξίες της και του τμήματος της Μ.Δ.Τ.Ρ. που παρακρατήθηκε. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση όπου η οικονομική οντότητα είναι σε θέση να προσκομίσει κάποια άλλη μέθοδο η οποία αντικατοπτρίζει με καλύτερο τρόπο την υπεραξία από τη διάθεση της εκμετάλλευσης. Αν διακοπεί μια εκμετάλλευση από μια Μονάδα Δημιουργίας Ταμειακών Ροών και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορεί η υπεραξία να κατανεμηθεί άμεσα στην διακοπόμενη κατά το τμήμα που την αφορά, θα κατανέμεται ανάλογα με την αξία των άλλων περιουσιακών στοιχείων της Μ.Δ.Τ.Ρ. Σε περίπτωση τώρα που η οικονομική οντότητα μεταβάλλει τον τρόπο με τον οποίο παρακολουθεί τις Μ.Δ.Τ.Ρ, θα γίνει επανακατανομή της υπεραξίας είτε με άμεσο τρόπο αν είναι εφικτό είτε ανάλογα με την αξία των άλλων περιουσιακών στοιχείων των Μονάδων Δημιουργίας Ταμειακών ροών που σχετίζονται με την υπεραξία.

3.8.6 Έλεγχος για απομείωση Μονάδων Δημιουργίας Ταμειακών Ροών με υπεραξία

Όταν η υπεραξία έχει κατανεμηθεί άμεσα στη Μονάδα Δημιουργίας Ταμειακών Ροών, τότε αυτή η Μ.Δ.Τ.Ρ ελέγχεται για απομείωση σε ετήσια βάση. Το ανακτήσιμο ποσό μιας Μ.Δ.Τ.Ρ που έχει υπεραξία το υπολογίζουμε συνολικά σε αντίθεση με την υπεραξία η οποία έχει υπολογιστεί μόνο για την αναλογία των μετόχων της μητρικής. Συνεπώς λογιστική αξία και ανακτήσιμο ποσό δεν είναι συγκρίσιμα ποσά. Αν θέλουμε να είναι θα πρέπει να προστεθεί στην υπεραξία η λογιστική αξία που αναλογεί στην μειοψηφία και να γίνει υπολογισμός στο σύνολο τυχόν απομείωσης. Η συνολική ζημία απομείωσης της υπεραξίας επιμερίζεται σε μετόχους τόσο της μητρικής όσο και της μειοψηφίας. Αν γίνει έλεγχος για απομείωση σε μια Μ.Δ.Τ.Ρ με υπεραξία ταυτόχρονα με περιουσιακά στοιχεία που την απαρτίζουν, θα ελεγχθούν αρχικά τα περιουσιακά στοιχεία και θα λογιστούν με τυχόν απομειώσεις και έπειτα η Μ.Δ.Τ.Ρ. σαν σύνολο με τη νέα αναμορφωμένη λογιστική αξία από την απομείωση των περιουσιακών στοιχείων.

3.8.7 Δικαιώματα μειοψηφίας

Η υπεραξία που αναγνωρίζεται σε συνένωση επιχειρήσεων όπως ορίζεται από το ΔΠΧΑ 3 απεικονίζει την υπεραξία που αποκτήθηκε από τη μητρική εταιρεία βάσει

των συμμετοχικών δικαιωμάτων της και όχι το ποσό της υπεραξίας που ελέγχεται από τη μητρική εταιρεία που οφείλεται στη συνένωση επιχειρήσεων. Συνεπώς, η υπεραξία που αναλογεί σε δικαίωμα μειοψηφίας δεν αναγνωρίζεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας. Οπότε σε περιπτώσεις που υπάρχει δικαίωμα μειοψηφίας σε μια Μ.Δ.Τ.Ρ στην οποία έχει κατανεμηθεί υπεραξία, η λογιστική αξία της μονάδας αυτής περιλαμβάνει τόσο τα δικαιώματα της μητρικής όσο και της μειοψηφίας στα καθαρά αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία της μονάδας καθώς επίσης και το δικαίωμα της μητρικής στην μονάδα. Παρ' όλα αυτά, ένα ποσοστό του ανακτήσιμου ποσού της Μ.Δ.Τ.Ρ αναλογεί στο δικαίωμα της μειοψηφίας επί της υπεραξίας. Για αυτό το λόγο, η λογιστική αξία της μονάδας αυτής προσαρμόζεται σε θεωρητικό επίπεδο πριν γίνει η σύγκριση με το ανακτήσιμο ποσό της. Για να συμβεί αυτό, προστίθεται στη λογιστική αξία της υπεραξίας που κατανεμήθηκε στη μονάδα, η λογιστική αξία των δικαιωμάτων μειοψηφίας. Η προσαρμοσμένη λογιστική αξία που προκύπτει συγκρίνεται έπειτα με το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας ώστε να γίνει ο έλεγχος της απομείωσης. Αν η οικονομική οντότητα έχει πράγματι υποστεί απομείωση, τότε επιμερίζει τη ζημία απομείωσης αρχικά ώστε να μειώσει τη λογιστική αξία της υπεραξίας που είχε κατανεμηθεί στη μονάδα.

Η αναγνώριση όμως της υπεραξίας γίνεται μόνο στην έκταση του συμμετοχικού δικαιώματος της μητρικής εταιρείας. Για το λόγο αυτό οποιαδήποτε ζημία απομείωσης προκύπτει που συνδέεται με την υπεραξία επιμερίζεται μεταξύ της υπεραξίας που αναλογεί στη μητρική εταιρεία και στην υπεραξία που αναλογεί στα δικαιώματα μειοψηφίας. Μόνο η υπεραξία που αναλογεί στην μητρική εταιρεία αναγνωρίζεται ως ζημία απομείωσης της υπεραξίας. Αν η συνολική ζημία απομείωσης που συνδέεται με την υπεραξία είναι χαμηλότερη από το ποσό κατά το οποίο η θεωρητικά προσαρμοσμένη λογιστική αξία της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό της, το επιπλέον τμήμα θα κατανεμηθεί σε άλλα περιουσιακά στοιχεία της μονάδας σε κατ' αναλογία βάση σύμφωνα με τη λογιστική αξία κάθε περιουσιακού στοιχείου της μονάδας (IAS36.90-94).

3.8.8 Χρονοδιάγραμμα Ελέγχων Απομείωσης

Ο έλεγχος απομείωσης της αξίας μιας Μ.Δ.Τ.Ρ. στην οποία έχει κατανεμηθεί υπεραξία γίνεται σε ετήσια βάση και μπορεί να πραγματοποιηθεί σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά τη διάρκεια της ετήσιας περιόδου υπό την προϋπόθεση ότι θα λαμβάνει χώρα τη δεδομένη στιγμή κάθε χρόνο. Αν όλο ή μέρος της υπεραξίας που κατανεμήθηκε σε μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών αποκτήθηκε σε συνένωση επιχειρήσεων κατά την τρέχουσα ετήσια περίοδο, αυτή η μονάδα θα ελέγχεται για απομείωση πριν από το τέλος της τρέχουσας ετήσιας περιόδου(ΙAS36.96).

3.8.9 Ζημιά λόγω απομείωσης της αξίας για μια Μονάδα Δημιουργίας Ταμιακών Ροών

Η ζημιά λόγω μείωσης της αξίας μιας Μ.Δ.Τ.Ρ. πρέπει να αναγνωρίζεται μόνο στην περίπτωση που το ανακτήσιμο ποσό της Μ.Δ.Τ.Ρ. είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία των στοιχείων που περιέχονται σε αυτήν. Η ζημιά μείωσης της αξίας της θα πρέπει να κατανέμεται στα στοιχεία της μονάδας σύμφωνα με την εξής διαδικασία(ΙAS36.104):

- Στην αρχή, μειώνεται το αναγνωρισμένο ποσό της υπεραξίας που έχει κατανεμηθεί στις Μονάδες Δημιουργίας Ταμιακών Ροών
- Εν συνεχεία, μειώνεται η αξία των άλλων περιουσιακών στοιχείων κατά αναλογία βάσει της λογιστικής τους αξίας.

Κατά τον επιμερισμό της ζημίας λόγω μείωσης της αξίας στα περιουσιακά στοιχεία μιας Μ.Δ.Τ.Ρ., η οικονομική οντότητα δεν θα πρέπει να μειώνει τη λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου κάτω από την υψηλότερη τιμή μεταξύ της καθαρής τιμής πώλησης του στοιχείου και της αξίας χρήσης του εφ' όσον οι αξίες αυτές μπορούν να προσδιοριστούν και του μηδενός. Το ποσό της ζημίας απομείωσης που θα είχε διαφορετικά επιμεριστεί στο περιουσιακό στοιχείο, θα επιμερίζεται σε άλλα περιουσιακά στοιχεία της μονάδας (ομάδας μονάδων) σε μια κατ' αναλογία βάση(ΙAS36.105).

3.9 Γνωστοποιήσεις για την υπεραξία βάσει του ΔΠΧΠ 3

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 3 η αποκτώσα επιχείρηση κατά τη συνένωση επιχειρήσεων επιβάλλεται να γνωστοποιεί στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις των οικονομικών της καταστάσεων συγκεκριμένες πληροφορίες μέσω των οποίων επιτρέπεται στους χρήστες των καταστάσεων να αξιολογούν την οικονομική επίδραση της συνένωσης των επιχειρήσεων που πραγματοποιείται:

- i. Κατά τη διάρκεια της χρήσης
- ii. Μετά το τέλος της χρήσης, δηλαδή μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού και πριν την έγκριση έκδοσης των οικονομικών καταστάσεων.

Οι πληροφορίες που η αποκτώσα επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί σχετικά με την υπεραξία για την εκπλήρωση του παραπάνω στόχου είναι(IFRS3.59,60):

- i. Μια ποιοτική περιγραφή των παραγόντων που αποτελούν την αναγνωρισθείσα υπεραξία, όπως οι αναμενόμενες συνέργειες από τον συνδυασμό των εκμεταλλεύσεων του αποκτώμενου και του αποκτώντος, άλλα περιουσιακά στοιχεία που δεν μπορούν να αναγνωρισθούν ξεχωριστά, ή άλλοι παράγοντες(IFRS3.B64ε)
- ii. το συνολικό ποσό υπεραξίας που αναμένεται να είναι εκπεστέο για φορολογικούς λόγους(IFRS3.B64ια)
- iii. Σε μια αγορά ευκαιρίας το ποσό κάθε κέρδους που αναγνωρίστηκε και το συγκεκριμένο κονδύλι στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στην οποία αναγνωρίστηκε το κέρδος και μια περιγραφή των λόγων για τους οποίους η συναλλαγή είχε κέρδος ως αποτέλεσμα.(IFRS3.64ιδ)

Επίσης, η αποκτώσα επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις των οικονομικών της καταστάσεων συγκεκριμένες πληροφορίες μέσω των οποίων επιτρέπεται στους χρήστες των καταστάσεων να αξιολογούν την χρηματοοικονομική επίδραση των προσαρμογών που αναγνωρίστηκαν στην τρέχουσα περίοδο αναφοράς και που σχετίζονται με συνενώσεις επιχειρήσεων που πραγματοποιήθηκαν στην τρέχουσα ή σε προηγούμενες περιόδους αναφοράς. Για την εκπλήρωση αυτού του στόχου σε σχέση με την υπεραξία, η αποκτώσα επιχείρηση θα γνωστοποιεί τα ακόλουθα(IFRS3.61,62):

- i. Μια συμφωνία της λογιστικής αξίας της υπεραξίας κατά την αρχή και τη λήξη της περιόδου αναφοράς που δείχνει ξεχωριστά(IFRS3.b67δi-δviii):

- το μεικτό ποσό και τις σωρευμένες ζημίες απομείωσης στην αρχή της περιόδου αναφοράς.
- Την πρόσθετη υπεραξία που αναγνωρίστηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, εκτός από την υπεραξία που περιλαμβάνεται σε ομάδα διάθεσης που, κατά την απόκτηση, πληροί τα κριτήρια ώστε να ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία που κατέχονται προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες.
- Προσαρμογές που προκύπτουν από μεταγενέστερη αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.
- Υπεραξία που περιλαμβανόταν σε ομάδα διάθεσης ταξινομημένη ως κατεχόμενη προς πώληση σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 και υπεραξία που έπαψε να αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς χωρίς προηγουμένως να έχει συμπεριληφθεί σε ομάδα διάθεσης ταξινομημένη ως κατεχόμενη προς πώληση.
- Ζημίες απομείωσης που αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της καλυπτόμενης περιόδου αναφοράς σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 36 (Το Δ.Λ.Π. 36 απαιτεί τη γνωστοποίηση στοιχείων για το ανακτήσιμο ποσό και την απομείωση της υπεραξίας επιπρόσθετα αυτής της απαιτήσεως.)
- Καθαρές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της καλυπτόμενης περιόδου αναφοράς σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 21 Οι Επιδράσεις Μεταβολών των Τιμών Συναλλάγματος.
- Οποιοσδήποτε άλλες αλλαγές στη λογιστική αξία κατά τη διάρκεια της καλυπτόμενης περιόδου αναφοράς.
- Το μεικτό ποσό και τις σωρευμένες ζημίες απομείωσης στο τέλος της καλυπτόμενης περιόδου αναφοράς.

3.10 Γνωστοποιήσεις για την υπεραξία βάσει του ΔΛΠ 36

Η υπεραξία μπορεί να συμπεριληφθεί στην "κατηγορία των περιουσιακών στοιχείων" όπως ορίζεται από το ΔΛΠ 36 δηλαδή ως μια ομαδοποίηση περιουσιακών στοιχείων όμοιας φύσης και χρήσης στις εκμεταλλεύσεις της οικονομικής οντότητας. Η

επιχείρηση θα πρέπει να περιλαμβάνει στις Επεξηγηματικές της Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές τις καταστάσεις όσον αφορά την υπεραξία, το ποσό των ζημιών απομείωσης που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα, κατά τη διάρκεια της περιόδου και το συγκεκριμένο κονδύλι (συγκεκριμένα κονδύλια) στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στην οποία αυτές οι ζημίες απομείωσης συμπεριλαμβάνονται(ΙAS36.126α).

Η οικονομική οντότητα που παρουσιάζει πληροφορίες κατά τομέα σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 8 θα πρέπει να γνωστοποιεί το ποσό των ζημιών απομείωσης της υπεραξίας που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα και άμεσα στην καθαρή θέση κατά τη διάρκεια της περιόδου(ΙAS36.129α)

Η οικονομική οντότητα θα γνωστοποιεί για κάθε ουσιαστική ζημία απομείωσης που αναγνωρίστηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου για κάθε μεμονωμένο περιουσιακό στοιχείο, συμπεριλαμβανομένης της υπεραξίας ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών(ΙAS36.130α-130ζ):

- i. τα γεγονότα και τις συνθήκες που οδήγησαν στην αναγνώριση της ζημίας απομείωσης
- ii. το ποσό της ζημίας απομείωσης που αναγνωρίστηκε
- iii. για ένα μεμονωμένο περιουσιακό στοιχείο στην προκειμένη της υπεραξίας:
  - a. τη φύση της,
  - b. αν η οικονομική οντότητα παρουσιάζει πληροφορίες κατά τομέα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 8, τον τομέα προς αναφορά στον οποίο αυτή ανήκει.
- iv. για μια μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών
  - a. μια περιγραφή της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών (τέτοια ως αν είναι μια γραμμή παραγωγής, μια βιομηχανική εγκατάσταση, μια επιχειρηματική εκμετάλλευση, μια γεωγραφική περιοχή, ένας τομέας για τον οποίο πρέπει να παρέχονται πληροφορίες, όπως ορίστηκε στο ΔΠΧΑ 8),
  - b. το ποσό της ζημίας απομείωσης που αναγνωρίστηκε κατά κατηγορία περιουσιακών στοιχείων και, αν η οικονομική οντότητα παρουσιάζει πληροφορίες κατά τομέα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 8, κατά τομέα προς αναφορά και
  - c. αν η συγκέντρωση περιουσιακών στοιχείων για την εξατομίκευση της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών έχει αλλάξει από την προηγούμενη εκτίμηση του ανακτήσιμου ποσού της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών

(αν υπάρχει), μια περιγραφή του τρέχοντα και του προηγούμενου τρόπου συγκέντρωσης των περιουσιακών στοιχείων και τους λόγους για τη μεταβολή του τρόπου με τον οποίο εξατομικεύεται η μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών

- d. αν το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών είναι η εύλογη αξία του μείον το κόστος της πώλησης ή η αξία λόγω χρήσης της
- e. αν το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών είναι η εύλογη αξία του μείον το κόστος της πώλησης, τη βάση που χρησιμοποιήθηκε για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας μείον το κόστος της πώλησης (όπως αν η εύλογη αξία προσδιορίστηκε με παραπομπή σε μια ενεργό αγορά)
- f. αν το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών είναι η αξία λόγω χρήσης, το προεξοφλητικό επιτόκιο (επιτόκια) που χρησιμοποιήθηκε στην τρέχουσα εκτίμηση και στην προηγούμενη εκτίμηση (αν υπάρχει) της αξίας λόγω χρήσης.

Αν οποιοδήποτε τμήμα της αποκτηθείσας σε συνένωση επιχειρήσεων υπεραξίας κατά τη διάρκεια της περιόδου δεν έχει κατανεμηθεί σε μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών ή σε ομάδα μονάδων δημιουργίας ταμιακών ροών την ημερομηνία αναφοράς, το ποσό της μη επιμερισθείσας υπεραξίας θα γνωστοποιείται μαζί με τους λόγους γιατί το ποσό αυτό δεν έχει επιμεριστεί(IAS36.133)

Επίσης για κάθε μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών (ή ομάδα μονάδων ταμιακών ροών) για την οποία η λογιστική αξία της υπεραξίας ή των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστες ωφέλιμες ζωές που κατανεμήθηκε σε εκείνη τη μονάδα (ομάδα μονάδων) είναι σημαντική σε σχέση με τη συνολική λογιστική αξία της υπεραξίας ή των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστες ωφέλιμες ζωές της οικονομικής οντότητας, η οικονομική οντότητα θα πρέπει να γνωστοποιεί τις εξής πληροφορίες(IAS36.134):

- i. Τη λογιστική αξία της υπεραξίας που επιμερίστηκε στη μονάδα ή στην ομάδα μονάδων δημιουργίας ταμιακών ροών της.
- ii. Τη λογιστική αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων που επιμερίστηκαν στη μονάδα (ομάδα μονάδων) της.

- iii. Τη βάση στην οποία το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας (ομάδας μονάδων) έχει προσδιοριστεί δηλαδή αν χρησιμοποιήθηκε ως βάση η αξία λόγω χρήσης ή η εύλογη αξία μείον το κόστος της πώλησης.
- iv. Αν το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας (ομάδας μονάδων) βασίζεται στην αξία λόγω χρήσης:
- Μια περιγραφή κάθε βασικής παραδοχής στην οποία η διοίκηση έχει βασίσει τις προβλέψεις ταμιακών ροών της για την περίοδο που καλύπτουν οι πιο πρόσφατοι προϋπολογισμοί/προγνώσεις. Βασική παραδοχή είναι εκείνη η οποία επιδρά περισσότερο στο ανακτήσιμο ποσό της μονάδας.
  - Μια περιγραφή της προσέγγισης της διοίκησης για τον προσδιορισμό της αξίας (των αξιών) του ανακτήσιμου ποσού από κάθε βασική παραδοχή, αν οι αξία (οι αξίες) αυτή αντανακλά την εμπειρία του παρελθόντος ή, αν αρμόζει, ακολουθεί τις εξωτερικές πηγές πληροφόρησης και, αν όχι, πως και γιατί διαφέρει από την εμπειρία του παρελθόντος ή τις εξωτερικές πηγές πληροφόρησης.
  - Την περίοδο κατά την οποίας η διοίκηση έχει προβλέψει μελλοντικές ταμιακές ροές βάσει των προϋπολογισμών/προγνώσεων που ενέκρινε η διοίκηση και, όταν χρησιμοποιείται περίοδος μεγαλύτερη των πέντε ετών για μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών (ομάδα μονάδων), μια εξήγηση του λόγου για τον οποίο δικαιολογείται εκείνη η μεγαλύτερη περίοδος.
  - Ο συντελεστής ανάπτυξης που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμιακών ροών πέραν της περιόδου που καλύπτεται από τους πιο πρόσφατους προϋπολογισμούς/προγνώσεις και μια αιτιολογία για τη χρήση συντελεστή ανάπτυξης που υπερβαίνει τον μακροπρόθεσμο μέσο συντελεστή ανάπτυξης για τα προϊόντα, τις βιομηχανίες, τη χώρα ή τις χώρες στις οποίες λειτουργεί η οικονομική οντότητα ή για την αγορά στην οποία η μονάδα (ομάδα μονάδων) εντάσσεται.
  - Το προεξοφλητικό επιτόκιο (επιτόκια) που εφαρμόζονται στις προβλέψεις ταμιακών ροών.
- v. αν το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας δημιουργίας ταμιακών ροών (ομάδας μονάδων) βασίζεται στην εύλογη αξία μείον το κόστος της πώλησης, τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας μείον το κόστος της πώλησης. Αν η εύλογη αξία μείον το κόστος της πώλησης δεν

έχει προσδιοριστεί με τη χρήση μιας αντικειμενικής αγοραίας τιμής για τη μονάδα (ομάδα μονάδων), θα γνωστοποιούνται και οι ακόλουθες πληροφορίες:

- Μια περιγραφή κάθε βασικής παραδοχής στην οποία η διοίκηση βάσισε τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας μείον το κόστος της πώλησης.
  - Μια περιγραφή της προσέγγισης της διοίκησης για τον προσδιορισμό της αξίας του ανακτήσιμου ποσού που προσδίδεται σε κάθε βασική παραδοχή, αν οι αξία αυτή αντανakλά την εμπειρία του παρελθόντος ή, αν αρμόζει, ακολουθεί τις εξωτερικές πηγές πληροφόρησης και, αν όχι, πως και γιατί διαφέρει από την εμπειρία του παρελθόντος ή τις εξωτερικές πηγές πληροφόρησης.
- vi. Αν μια λογικά πιθανή μεταβολή μιας βασικής παραδοχής στην οποία η διοίκηση βάσισε τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών (ομάδας μονάδων) θα συντελούσε στο να υπερβεί η λογιστική αξία της μονάδας (ομάδας μονάδων) το ανακτήσιμο ποσό της:
- Το ποσό κατά το οποίο το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών (ομάδας μονάδων) υπερβαίνει τη λογιστική αξία της.
  - Την αξία που αποδόθηκε στη βασική παραδοχή.
  - Το ποσό κατά το οποίο η αξία που αποδόθηκε στη βασική παραδοχή πρέπει να αλλάξει, μετά την ενσωμάτωση κάθε συνακόλουθης επίδρασης εκείνης της αλλαγής στις υπόλοιπες μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση του ανακτήσιμου ποσού, ούτως ώστε το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας (ομάδας μονάδων) να ισοδυναμεί με τη λογιστική αξία της.

Αν μέρος ή η συνολική λογιστική αξία της υπεραξίας ή των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστη ωφέλιμη ζωή επιμερίζεται σε πολλαπλές μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών (ομάδες μονάδων) και το ποσό που επιμερίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο σε κάθε μονάδα (ομάδα μονάδων) δεν είναι σημαντικό σε σύγκριση με τη συνολική λογιστική αξία της υπεραξίας ή των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστες ωφέλιμες ζωές της οικονομικής οντότητας, το γεγονός αυτό θα γνωστοποιείται, μαζί με τη συνολική λογιστική αξία της υπεραξίας ή των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστες ωφέλιμες ζωές που επιμερίστηκε στις μονάδες (ομάδες μονάδων) αυτές. Επιπρόσθετα, αν τα ανακτήσιμα ποσά οποιωνδήποτε εκ των

μονάδων (ομάδων μονάδων) εκείνων βασίζονται στις ίδιες βασικές παραδοχές και η συνολική λογιστική αξία της υπεραξίας ή των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστες ωφέλιμες ζωές που επιμερίστηκε σε αυτά είναι σημαντική σε σύγκριση με τη συνολική λογιστική αξία της υπεραξίας ή των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστες ωφέλιμες ζωές της οικονομικής οντότητας, η οικονομική οντότητα θα γνωστοποιεί το γεγονός αυτό, μαζί με τα ακόλουθα(IAS36.135):

- i. τη συνολική λογιστική αξία της υπεραξίας που επιμερίστηκε στις μονάδες (ομάδες μονάδων) εκείνες.
- ii. τη συνολική λογιστική αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστες ωφέλιμες ζωές που επιμερίστηκε στις μονάδες (ομάδες μονάδων) εκείνες
- iii. μια περιγραφή των βασικών παραδοχών
- iv. μια περιγραφή της προσέγγισης της διοίκησης για τον προσδιορισμό των αξιών που προσδίδονται σε κάθε βασική παραδοχή, αν οι αξίες αυτές αντανακλούν την εμπειρία του παρελθόντος ή, αν αρμόζει, ακολουθούν τις εξωτερικές πηγές πληροφόρησης και, αν όχι, πως και γιατί διαφέρουν από την εμπειρία του παρελθόντος ή τις εξωτερικές πηγές πληροφόρησης
- v. αν μια λογικά πιθανή μεταβολή των βασικών παραδοχών θα συντελούσε στο να υπερβεί το σύνολο των λογιστικών αξιών των μονάδων (ομάδων μονάδων) το σύνολο των ανακτήσιμων ποσών τους θα γνωστοποιούνται:
  - το ποσό κατά το οποίο το σύνολο των ανακτήσιμων ποσών των μονάδων (ομάδων μονάδων) υπερβαίνει τις λογιστικές αξίες τους,
  - την αξία των ανακτήσιμων ποσών που αποδόθηκε στις βασικές παραδοχές
  - το ποσό κατά το οποίο οι αξίες των ανακτήσιμων ποσών που αποδόθηκαν στις βασικές παραδοχές πρέπει να αλλάξει, μετά την ενσωμάτωση κάθε συνακόλουθης επίδρασης της αλλαγής στις υπόλοιπες μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση του ανακτήσιμου ποσού, ούτως ώστε το σύνολο των ανακτήσιμων ποσών των μονάδων (ομάδων μονάδων) να ισοδυναμεί με το σύνολο των λογιστικών αξιών τους.

3.11 Η έννοια του όρου υπεραξία στην ελληνική πραγματικότητα σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ η υπεραξία παρακολουθείται στο λογαριασμό 16.00 «Υπεραξία Επιχειρήσεως». Η υπεραξία δημιουργείται κατά την εξαγορά ή συγχώνευση ολόκληρης της οικονομικής οντότητας, η οποία είναι ίση με τη διαφορά μεταξύ του συνολικού τιμήματος αγοράς και της εύλογης αξίας των αποκτώμενων περιουσιακών στοιχείων. Η ύπαρξη της υπεραξίας εξαρτάται κυρίως από τις προοπτικές του μέλλοντος δηλαδή την μελλοντική της αποδοτικότητα. Στηρίζεται στην εκτίμηση ότι η επιχείρηση θα έχει την ικανότητα να πραγματοποιεί υψηλά κέρδη εξαιτίας κατά κύριο λόγο της φήμης και της πελατείας της, της καλής της οργάνωσης, της μεγάλης πίστεως στην αγορά, της ιδιαίτερης εξειδίκευσεως στην παραγωγή συγκεκριμένων αγαθών, της καλής προοπτικής ανάπτυξης του κλάδο στον οποίο ανήκει η επιχείρηση, των εξαιρετικών πλεονεκτημάτων της θέσης όπου είναι εγκατεστημένη, της υψηλής στάθμης των στελεχών που απασχολεί και του κύρους και της αποτελεσματικότητας του διοικητικού της μηχανισμού(Γρηγοράκος, 2009).

Η υπεραξία διακρίνεται σε δύο είδη υπεραξίας κατά τη συνένωση επιχειρήσεων σύμφωνα με τον Ν. 2190/1920. Σε υπεραξία από μεταβολή των τιμών και σε υπεραξία αποδοτικότητας. Η υπεραξία από μεταβολή των τιμών ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ της πραγματικής καθαρής θέσης της επιχείρησης και της λογιστικής καθαρής της θέσης. Η υπεραξία αποδοτικότητας είναι η διαφορά μεταξύ της τρέχουσας αξίας της επιχείρησης και της πραγματικής καθαρής θέσης. Η υπεραξία από την ελληνική επιστήμη ονομάζεται ως «αξία υπερπροσόδου». Στην ελληνική πρακτική ωστόσο, έχουν επικρατήσει οι όροι «αέρας» και «φήμη και πελατεία».

3.12 Μέθοδοι υπολογισμού της Υπεραξίας(goodwill)

Οι μέθοδοι που ειδικοί εκτιμητές χρησιμοποιούν για την εκτίμηση της υπεραξίας ποικίλλουν και πολλές φορές τα αποτελέσματα των εφαρμογών τους διαφοροποιούνται. Γι' αυτό το λόγο οι διαπραγματευόμενοι θα πρέπει να εκλαμβάνουν τα αποτελέσματα μιας αγοροπωλησίας μιας επιχείρησης ως ένδειξη της αξίας της υπεραξίας. Οι μέθοδοι αυτοί είναι οι εξής(Μπατσινίλας και Πατατούκας,2013):

1. *Η μέθοδος του γινομένου της υπερπροσόδου επί τα έτη της προβλεπόμενης διάρκειάς της.* Με τη μέθοδο αυτή η υπεραξία που επιδιώκεται να προσδιοριστεί ισούται με το γινόμενο της υπερπροσόδου επί τα έτη που εκτιμάται ότι η υπερπρόσοδος θα πραγματοποιείται.
2. *Η μέθοδος της παρούσας αξίας.* Αποτελεί μια πιο ρεαλιστική μέθοδο και είναι βασισμένη στον προσδιορισμό της παρούσας αξίας της υπερπροσόδου που θα πραγματοποιείται σ μια χρονική περίοδο με ένα κανονικό ποσοστό απόδοσης.
3. *Η μέθοδος της κεφαλαιοποίησης των προβλεπόμενων κερδών.* Η κεφαλαιοποίηση των προβλεπόμενων κερδών με το κανονικό για τον κλάδο επιτόκιο δίνει την συνολική αξία της επιχείρησης. Η υπεραξία προσδιορίζεται από τη διαφορά της συνολικής αυτής αξίας από τη μέση αξία της επιχείρησης.
4. *Η μέθοδος της κεφαλαιοποίησης των επιπλέον κερδών.*
5. *Η μέθοδος της επιτροπής της κεφαλαιαγοράς.* Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιήθηκε από τη επιτροπή της κεφαλαιαγοράς παράλληλα με άλλες γνωστές μεθόδους για τον υπολογισμό της αξίας των μετοχών που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο και περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο των αμοιβαίων κεφαλαίων.

3.13 Διαφορές των πρακτικών που εφαρμόζονται βάσει της Ελληνικής Νομοθεσίας σε σχέση με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Στην ελληνική πραγματικότητα δεν υπάρχει ένα ενιαίο κείμενο που να ονομάζεται «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα». Υπάρχουν νόμοι για το πώς πρέπει να αντιμετωπίζονται οι διάφορες κατηγορίες των εταιριών, επίσης υπάρχει το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων και ένα πλήθος νομοθετικών ρυθμίσεων για επιχειρήσεις ειδικού τύπου. Από τη στιγμή που δεν υπάρχουν πρότυπα που να μπορούν να εντοπιστούν και να μελετηθούν στο σύνολό τους, δεν είναι δυνατόν να εντοπιστούν όλες οι διαφορές. Ωστόσο μπορούν να εντοπιστούν οι σημαντικότερες.

Όσον αφορά το θέμα της υπεραξίας, η βασικότερη ίσως διαφορά της αντιμετώπισης της υπεραξίας σύμφωνα με τα ελληνικά πρότυπα σε σχέση με τα διεθνή, είναι ότι σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο η υπεραξία αποσβένεται ενώ

σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα η υπεραξία δεν αποσβένεται αλλά ελέγχεται για απομείωση της αξίας της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται ένα παράδειγμα δύο εταιριών σε περίπτωση συνένωσης όπου αναγνωρίζεται και αποτιμάται η υπεραξία.

Η εταιρεία Πήγασος Α.Ε. έχει ως αντικείμενο εργασιών την κατασκευή καθώς και την εμπορία χαρτιού με έδρα της την περιοχή της Σίνδου Θεσσαλονίκης. Υπάρχει όμως και η εταιρεία Άρτεμης με το ίδιο αντικείμενο εργασιών που εδρεύει στη Βέροια, όπου βρίσκεται και οι εγκαταστάσεις του εργοστασίου παραγωγής χαρτιού. Η πρώτη εταιρεία κατέχει 10% της άλλης και αποφασίστηκε η απορρόφηση της από την μητρική εταιρεία.

Κατά το 2007 αποφασίζουν τα διοικητικά όργανα από τις δύο Α.Ε. να συγκαλέσουν σε έκτατες γενικές συνελεύσεις τα μέλη που κατέχουν μετοχές και από τις δύο από τις εταιρείες τους με μοναδικό θέμα την απορρόφηση της εταιρείας Άρτεμης Α.Ε από την εταιρεία Πήγασος Α.Ε με βάση της διατάξεις του Ν.2166/93. Κατά τις έκτακτες συνελεύσεις, θα έπρεπε να συντάξουν τη σύμβαση συγχώνευσης με απορρόφηση. Πράγματι κάλεσαν σε έκτατη γενική συνέλευση η κάθε εταιρία με ημερομηνία 30.3.07 και με κύριο θέμα την απορρόφηση της εταιρείας Άρτεμης Α.Ε. από την εταιρεία Πήγασος Α.Ε, στηριζόμενοι στους ισολογισμούς που συντάχθηκαν την 31.12.06.

Στη συνέλευση αυτή γίνεται αποδεκτό από το γενικό συμβούλιο και των δυο επιχειρήσεων και αποφασίζεται η σύμβαση συγχώνευσης με απορρόφηση , καθώς και η διενέργεια ελέγχου από την αρμόδια Δ.Ο.Υ και από ορκωτό ελεγκτή ή από επιτροπή του άρθρου 9 του Ν.2190/20 για να τεκμηριωθεί και να εκτιμηθεί έτσι η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων της απορροφούμενης επιχείρησης. Στη συνέχεια θα πρέπει να συνταχθεί συμβόλαιο για τη σύμβαση της συγχώνευσης με απορρόφηση ,από συμβολαιογράφο, το οποίο αποστέλλεται στη συνέχεια στο μητρώο ανωνύμων εταιριών.

Μετά από όλες αυτές τις ενέργειες γίνονται οι εγγραφές της απορρόφησης τόσο στα βιβλία της απορροφούμενης εταιρείας και της απορροφούσας.

Δεδομένα και αποφάσεις για την απορρόφηση.

1. Όπως προαναφέρθηκε, οι εταιρείες Πήγασος Α.Ε και Άρτεμης Α.Ε. ενέκριναν την συγχώνευση της εταιρείας να συγχωνευθούν με απορρόφηση της εταιρείας Άρτεμης Α.Ε. από την εταιρεία Πήγασος Α.Ε. με βάση το Ν.2166/93 και με βάση τους ισολογισμούς που παρουσίασαν οι δύο αυτές εταιρίες με ημερομηνία 31.12.06.
2. Υπό κοινή απόφαση, η έδρα της εταιρίας μετά τη συγχώνευση μεταφέρεται στη διεύθυνση στην οδό Μοναστηρίου στη Θεσσαλονίκη που θα λειτουργεί ως κεντρικό κατάστημα αντίθετα τα δύο εργοστάσια θα θεωρούνται ως υποκαταστήματα με λογιστική αυτοτέλεια.
3. Η συγχώνευση με απορρόφηση θα ολοκληρωθεί την 28.7.2007 που σημαίνει ότι τότε θα καταχωρήθηκε το συμβόλαιο για τη σύμβαση της συγχώνευσης με τη διαδικασία της απορρόφησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών.

Η εταιρεία Πήγασος Α.Ε πριν την απορρόφηση, κατείχε το 10% των μετοχών της εταιρείας Άρτεμης Α.Ε. Οι ισολογισμοί και οι απογραφές των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων με απορρόφηση, καθώς και το ισοζύγιο με 28.7.07 παρουσιάζονται παρακάτω:

Πήγασος Α.Ε.: απορροφούμενη εταιρία

Άρτεμης Α.Ε.: απορροφούσα εταιρία

Αν μία από της πιο πάνω εταιρίες συνέτασσε κάθε χρόνο ισολογισμό με ημερομηνία 30.6 και αποφασίζετε να γίνει συγχώνευση με απορρόφηση με ημερομηνία 30.6 τότε θα πρέπει και η άλλη εταιρία (απορροφούσα και απορροφούμενη) να συντάξει και αυτή ισολογισμό με την ίδια ημερομηνία.

Παρακάτω παρατίθεται ο Ισολογισμός της κλειόμενης χρήσης 2006 της εταιρείας Πήγασος Α.Ε.. Στον ισολογισμό υπάρχει ο λογαριασμός συμμετοχές στην επιχείρηση Άρτεμης με ποσό 100.000. Η μητρική κατέχει μόλις το 10% της θυγατρικής, πριν την απορρόφηση.

<u>Ισολογισμός Πήγασος Α.Ε 31/12/2006</u>			
<u>Ενεργητικό</u>			
<u>Πάγιο Ενεργητικό</u>			
11.	Κτίρια εγκαταστάσεις –κτιρίων τεχνικά έργα	7.000	
11.00	Κτίρια απογραφής		11.000
11.99	Αποσβεσμένα κτίρια		-4.000
12.	Μηχανήματα	210.000	
12.00	Μηχανήματα		690.000
12.99	Αποσβεσμένα μηχανήματα		-480.000
14.	Έπιπλα	58.000	
14.00	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		120.000
14.99	Αποσβεσμένα έπιπλα		-62.000
18.	Συμμετοχές στην Άρτεμις	100.000	
	Κυκλοφορούν ενεργητικό		
	Αποθέματα		
20.	Εμπορεύματα	90.000	
20.00	Αποθέματα		90.000
21.	Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	160.000	
21.00	Αποθέματα απογραφής		160.000
	Διαθέσιμα		

38.	Χρηματικά διαθέσιμα	514.979	
38.00	Ταμείο επιχείρησης		514.979
	<u>Σύνολο Ενεργητικού</u>	<u>1.139.979</u>	
	Παθητικό		
	Ίδια κεφάλαια		
40.	Κεφάλαιο	759.698	
40.00	Καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο		759.698
41.	Αποθεματικά	156.569	
41.02	Τακτικό αποθεματικό		36.000
	Αφορολόγητο αποθεματικό Ν.2601/98		120.569
	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (καθαρή θέση)	910.287	
44.	Προβλέψεις	14.560	
44.11	Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		14.560
50.	Προμηθευτές	145.000	
50.00	Προμηθευτής Α.		145.000
54.	Υποχρεώσεις από φόρους –τέλη	64.152	
54.08	Λογ.εκαθ.φόρων		64.152
	<u>Σύνολο Παθητικού</u>	<u>1.139.979</u>	

Ο ισολογισμός της κλειόμενης χρήσης 2006 της εταιρείας Άρτεμης Α.Ε.

<u>Ισολογισμός 31/12/2006</u>			
<u>Ενεργητικό</u>			
10.	Εδαφικές εκτάσεις	<u>35.000</u>	
10.00	Οικόπεδο περιοχής απογραφής		35.000
11.	Κτίρια	<u>561.278</u>	
11.00	Κτίρια απογραφής		711.278
11.99	Αποσβεσμένα κτίρια		- 150.000
12.	Μηχανήματα	<u>80.000</u>	
12.00	Μηχανήματα απογραφής		100.000
12.99	Μηχανήματα		-20.000
13.	Μεταφορικά μέσα	<u>50.000</u>	
13.00	Φορτηγά απογραφή		85.000
13.99	Αποσβεσμένα φορτηγά		-35.000
	Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
21.	Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	<u>160.000</u>	
21.00	Αποθέματα απογραφής		160.000
	Απαιτήσεις – διαθέσιμα	<u>45.000</u>	
30.	Πελάτες		

30.00	A. Στεργίου		5.000
38.	Χρηματικά διαθέσιμα	234.922	
38.00	Ταμείο επιχείρησης		234.922
	<u>Σύνολο ενεργητικού</u>	<u>1.126.200</u>	
<u>Παθητικό</u>			
	Ίδια κεφάλαια		
40.	Κεφάλαιο	940.200	
40.00	Καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο		840.200
	Τακτικό Αποθεματικό	100.000	
	Υποχρεώσεις		
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
50.	Προμηθευτές	186.000	
50.00	Προμηθευτής Β.		186000
	<u>Σύνολο Παθητικού</u>	<u>1.126.200</u>	

Ενοποιημένος ισολογισμός 31/6/2006 της εταιρίας Πήγασος Α.Ε. και της θυγατρικής Άρτεμης Α.Ε. προ της απορρόφησης. Χρησιμοποιείται η μέθοδος της ολικής ενοποίησης. Η Πήγασος Α.Ε. κατέχει το 10% της Άρτεμης Α.Ε.

Πριν προβούμε στον ενοποιημένο ισολογισμό θα πρέπει να κάνουμε τις παρακάτω εγγραφές ενοποίησης έτσι ώστε να συμψηφίσουμε τον λογαριασμό συμμετοχές της εταιρίας Πήγασος με τη Λογιστική Καθαρή θέση της εταιρείας Άρτεμης. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να προσδιορίσουμε τα δικαιώματα τρίτων στην εταιρία Άρτεμης. Να σημειωθεί ότι η μέθοδος της ολικής ενοποίησης που χρησιμοποιούμε, υιοθετείται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αλλά και από τα Ελληνικά.

Όπως παρατηρούμε στον ισολογισμό της Πήγασος, έχει στο ενεργητικό της τον λογαριασμό Συμμετοχές με το ποσό των 100.000 ευρώ. Η συμμετοχή της στην θυγατρική της είναι της τάξης του 10%. Όντως Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων θυγατρικής: $940.020 * 10\% = 94.020$. έχουμε κατά συνέπεια μια διαφορά ενοποίησης, αυτή η διαφορά των 5.980 αποτελεί υπεραξία της επιχείρησης Άρτεμης.

Θα έχουμε τις εξής εγγραφές:

1)		<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Μετοχικό Κεφάλαιο «Άρτεμης» (840.200*10%)		84.020	
Τακτικό Αποθεματικό (100.000 * 10%)		10.000	
Διαφορές Ενοποίησης (Υπεραξία)		5.980	
	Συμμετοχές		100.000

2)		<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Μετοχικό Κεφάλαιο «Άρτεμης»		756.180	
Τακτικό Αποθεματικό		90.000	
	Δικαιώματα Τρίτων		846.180

Παρακάτω παρουσιάζεται ο Ενοποιημένος Ισολογισμός της κλειόμενης χρήσης 2006. Η μέθοδος ενοποίησης είναι η ολική μέθοδος. Σύμφωνα με αυτήν, ενοποιείται στον ισολογισμό το συνολικό ποσό του ενεργητικού και παθητικού της θυγατρικής και εμφανίζεται ο λογαριασμός Δικαιώματα Μειοψηφίας, που αφορά το ποσοστό που δεν ανήκει στην μητρική. Στην προκειμένη περίπτωση το ποσοστό αυτό είναι 90% του συνόλου της καθαρής θέσης της μητρικής, ήτοι το ποσό 846.180 ευρώ. Ο λογαριασμός συμμετοχές με ποσό 100.000 αφορά το τίμημα που είχε καταβάλει η επιχείρηση κατά την αρχική αγορά και ενοποίηση. Η αξία του λογαριασμού αυτού μας δίνει την εύλογη αξία της συμμετοχής και τυχόν διαφορές θετικές ή αρνητικές που επωμίστηκε η μητρική κατά την εξαγορά. Η θετική διαφορά στο παράδειγμα μας αποτελεί υπεραξία της επιχείρησης Άρτεμης.

<u>Ενοποιημένος Ισολογισμός 31/12/2006</u>	
Ενεργητικό	
Πάγιο Ενεργητικό	
Εδαφικές Εκτάσεις	35.000
Κτίρια εγκαταστάσεις –κτιρίων τεχνικά έργα	568.278

Μηχανήματα	290.000
Μεταφορικά μέσα	50.00
Έπιπλα	58.000
Κυκλοφορούν ενεργητικό	
Αποθέματα	
Εμπορεύματα	90.000
Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	320.000
Διαθέσιμα	
Χρηματικά διαθέσιμα	749.901
Πελάτες	5.000
<u>Σύνολο Ενεργητικού</u>	<u>2.166.179</u>
Παθητικό	
Ίδια κεφάλαια	
Κεφάλαιο	759.698
Αποθεματικά	156.569
Δικαιώματα Μειοψηφίας στο ΜΚ.	846.180
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (καθαρή θέση)	
Προβλέψεις	14.560
Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	
Προμηθευτές	331.000
Προμηθευτής Α.	

προμηθευτής Β.	
Υποχρεώσεις από φόρους –τέλη	64.152
Λογ.εκαθ.φόρων	
Διαφορά Ενοποίησης	-5.980
<u>Σύνολο Παθητικού</u>	<u>2.166.179</u>

Η ενοποίηση των επιχειρήσεων έγινε στις 30/6/2007. Μέχρι τότε οι επιχειρήσεις είχαν διεταιρικά αποτελέσματα τα οποία πρέπει να εξαλειφθούν, έτσι ώστε να γίνει η ολική εξαγορά – απορρόφηση της εταιρίας Άρτεμης Α.Ε από την εταιρία Πήγασος Α.Ε.

1. Η Πήγασος Α.Ε. πούλησε επί πιστώσει στην θυγατρική εμπορεύματα αξίας κτήσης 300.000 ευρώ αντί ποσού 400.000. το τίμημα αυτό έμεινε ανεξόφλητο, μέχρι το τέλος της κλειόμενης χρήσης.
2. Η Πήγασος Α.Ε. εισέπραξε στην κλειόμενη χρήση μέρος από την Άρτεμης Α.Ε ποσού 1.500 ευρώ
3. Η Εταιρία Πήγασος πούλησε έναν Η/Υ 1.000 στην εταιρεία και προέκυψε κέρδος ποσού 500 ευρώ
4. Η εταιρεία Άρτεμης κατέβαλε ενοίκια στην Πήγασος συνολικού ποσού 6.000
5. Η εταιρεία Πήγασος πούλησε εμπορεύματα στην Άρτεμης αξίας 100.000 ευρώ αντί 120.000

Σύμφωνα με τα Ελληνικά λογιστικά Πρότυπα, τα έσοδα και έξοδα που προέρχονται από συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων, που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, απαλείφονται από τους λογαριασμούς των ενοποιημένων αποτελεσμάτων χρήσης. Τα έσοδα της μητρικής εταιρίας, προερχόμενα από τη θυγατρική εταιρία, είναι έξοδα για

την εταιρία και αντιστρόφως. Τα έξοδα της μητρικής εταιρίας προερχόμενα από την θυγατρική εταιρία είναι έσοδα για την εταιρία και αντιστρόφως. Κατά συνέπεια οι εταιρίες Πήγασος και Άρτεμις αποτελούν από άποψη ενοποίησης μια επιχείρηση – οικονομική οντότητα και συνεπώς αμοιβαία έσοδα-έξοδα πρέπει να απαλείφονται.

Σημειώνεται ότι και στο ΔΛΠ 27 προβλέπεται παρόμοια λογιστική αντιμετώπιση των ενδοεταιρικών εσόδων – εξόδων κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Στην περίπτωση πώλησης παγίων στοιχείων, μεταξύ των εταιριών του Ομίλου το τυχόν αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία), που προκύπτει από την πώληση αυτή εμφανίζεται σε λογαριασμό των έκτακτων αποτελεσμάτων της πωλήτριας εταιρίας. Σε επίπεδο ομίλου, το παραπάνω αποτέλεσμα θεωρείται ως μη πραγματοποιηθέν, επειδή ο Όμιλος, ως μια οργανική επιχείρηση δεν νοείται να διενεργεί πωλήσεις παγίων στον εαυτό του. Για τον λόγο αυτό κατά την ενοποίηση πρέπει να γίνεται απόλειψη του αποτελέσματος αυτού. Επίσης γίνεται υπολογισμός της αναλογίας τρίτων στα κέρδη από την πώληση παγίων.

1)	<u>Βιβλία Πήγασου</u>			
	Πελάτες		400.000	
		Πωλήσεις		400.000
	<u>Βιβλία Άρτεμης</u>			
	Αποθέματα		400.000	
		Προμηθευτές		400.000
	<u>Εγγραφές Ενοποίησης</u>			
α)	Προμηθευτές		400.000	
		Πελάτης		400.000
β)	Πωλήσεις		400.000	
		Κόστος Πωλήσεων		300.000
		Αποθέματα		100.000

2)	<u>Βιβλία Πήγασου</u>			
	Ταμείο		1.500	
		Έσοδα Συμμετοχών		1.500
	<u>Βιβλία Άρτεμης</u>			
	Υπόλοιπο Κερδών Εις Νέον		1.500	
		Ταμείο		1.500
	<u>Εγγραφές Ενοποίησης</u>			
	Έσοδα Συμμετοχών		1.500	
		Υπόλοιπο Κερδών εις Νέον		1.500

3)	<u>Βιβλία Πήγασου</u>			
	Ταμείο		1.000	
		Η/Υ		500
		Έκτακτα Κέρδη		500
	<u>Βιβλία Άρτεμης</u>			
	Η/Υ		1.000	
		Ταμείο		1.000
	<u>Εγγραφές Ενοποίησης</u>			
	Έκτακτα Κέρδη		500	
		Πάγια		500

4)	<u>Βιβλία Πήγασου</u>			
----	------------------------------	--	--	--

	Ταμείο		6.000	
		Έσοδα από ενοίκια		6.000
	<u>Βιβλία Άρτεμης</u>			
	Ενοίκια		6.000	
		Ταμείο		6.000
	<u>Εγγραφές Ενοποίησης</u>			
	Κύκλος Εργασιών		6.000	
		Οργανικά Έξοδα		6.000

5)	<u>Βιβλία Πήγασου</u>			
	Πελάτες		120.000	
		Πωλήσεις		120.000
	<u>Βιβλία Άρτεμης</u>			
	Αποθέματα		120.000	
		Προμηθευτές		120.000
	<u>Εγγραφές Ενοποίησης</u>			
α)	Προμηθευτές		120.000	
		Πελάτης		120.000
β)	Πωλήσεις		120.000	

		Κόστος Πωλήσεων		100.000
		Αποθέματα		20.000

Στις 30/6/2007 θα πρέπει να συνταχθεί εκ νέου ο ενοποιημένος ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσης έτσι ώστε να γίνει η ολική απορρόφηση του υπολοιπούμενου ποσού του 90% της εταιρείας Άρτεμης από την Πήγασος:

Λογαριασμός Αποτελέσματα Χρήσεως ΙΙ

Πωλήσεις 500.000

Μείον: Κόστος πωληθέντων 400.000

Μικτό κέρδος 100.000

Μείον : Λειτουργικά έξοδα 60.000

Κέρδη χρήσης 40.000

Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων

Κέρδη χρήσης 40.000

Μείον: Φόρος εισοδήματος 10.000

Κέρδη προς διάθεση 30.000

Διάθεση κερδών

Τακτικό αποθεματικό	16.600	
Μέρισμα	1.200	
Υπόλοιπο κερδών εις νέον	<u>12.200</u>	
Σύνολο		30.000

Λογαριασμός Αποτελέσματα Χρήσεως Α

Πωλήσεις	300.000	
Μείον: Κόστος πωληθέντων	<u>220.000</u>	
Μικτό κέρδος	800.000	
Μείον : Λειτουργικά έξοδα	<u>60.000</u>	
Κέρδη χρήσης	20.000	

Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων

Κέρδη χρήσης	20.000	
Μείον: Φόρος εισοδήματος	<u>5.000</u>	
Κέρδη προς διάθεση	15.000	

Διάθεση κερδών

Τακτικό αποθεματικό	12.500	
Μέρισμα	900	
Υπόλοιπο κερδών εις νέον	1.600	
Σύνολο	15.000	

<u>Ισολογισμός 30/6/2007 Πήγασος Α.Ε.</u>		
<u>Ενεργητικό</u>		
Πάγιο <u>Ενεργητικό</u>		
Κτίρια εγκαταστάσεις –κτιρίων τεχνικά έργα	7.000	
Κτίρια απογραφής		11.000
Αποσβεσμένα κτίρια		-4.000
Μηχανήματα	210.000	
Μηχανήματα		690.000
Αποσβεσμένα μηχανήματα		-480.000
Έπιπλα	58.000	
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		120.000
Αποσβεσμένα έπιπλα		-62.000
Συμμετοχές	100.000	
Κυκλοφορούν ενεργητικό		
Αποθέματα		
Εμπορεύματα	90.000	
Αποθέματα		90.000
Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	160.000	
Αποθέματα απογραφής		160.000
Διαθέσιμα		

Χρηματικά διαθέσιμα	514.979	
Ταμείο επιχείρησης		514.979
Καταθέσεις όψεως	28.800	
Σύνολο Ενεργητικο	1.168.779	
<u>Παθητικό</u>		
Ίδια κεφάλαια		
Κεφάλαιο	759.698	
Καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο		759.698
Αποθεματικά	173.169	
Τακτικό αποθεματικό		52.600
Αφορολόγητο αποθεματικό Ν.2601/98		120.569
Κέρδη Εις Νέον	12.200	
<u>Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (καθαρή θέση)</u>	<u>945.067</u>	
Προβλέψεις	14.560	
Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		14.560
Προμηθευτές	145.000	
Προμηθευτής Α.		145.000
Υποχρεώσεις από φόρους –τέλη	64.152	
Λογ.εκαθ.φόρων		64.152

Σύνολο Παθητικού	1.168.779	
------------------	-----------	--

<u>Ισολογισμός 30/6/2007 Αρτεμης Α.Ε</u>		
Εδαφικές εκτάσεις	35.000	
Οικόπεδο περιοχής απογραφής		35.000
Κτίρια	561.278	
Κτίρια απογραφής		711.278
Αποσβεσμένα κτίρια		-150.000
Μηχανήματα	80.000	
Μηχανήματα απογραφής		100.000
Μηχανήματα		-20.000
Μεταφορικά μέσα	50.000	
Φορτηγά απογραφή		85.000
Αποσβεσμένα φορτηγά		-35.000
Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	160.000	
Αποθέματα απογραφής		160.000
Απαιτήσεις – διαθέσιμα		
Πελάτες	5.000	

A. Στεργίου		5.000
Χρηματικά διαθέσιμα	234.922	
Ταμείο επιχείρησης		234.922
Καταθέσεις όψεως	14.100	
Σύνολο ενεργητικού	1.140.300	
Παθητικό		
Ίδια κεφάλαια		
Κεφάλαιο	840.000	
Καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο		840.200
Τακτικό Αποθεματικό	112.500	
Κέρδη εις νεον	1.600	
Σύνολο ίδιων κεφαλαίων(καθαρή θέση)	954.300	
Υποχρεώσεις		
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Προμηθευτές	186.000	
Προμηθευτής Β.		186000
Σύνολο Παθητικού	1.140.300	

<u>Ενοποιημένος Ισολογισμός</u>		
<u>Ενεργητικό</u>		
<u>Πάγιο Ενεργητικό</u>		
Εδαφικές Εκτάσεις	35.000	
Κτίρια εγκαταστάσεις –κτιρίων τεχνικά έργα	568.278	
Μηχανήματα	290.000	
Μεταφορικά μέσα	50.000	
Έπιπλα	58.000	
<u>Αποθέματα</u>		
Εμπορεύματα	90.000	
Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	320.000	
<u>Διαθέσιμα</u>		
Χρηματικά διαθέσιμα	792.801	
Πελάτες		
<u>Σύνολο Ενεργητικού</u>	<u>2.204.079</u>	
<u>Παθητικό</u>		
Ίδια κεφάλαια		
Κεφάλαιο	759.698	
Καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο		759.698
Αποθεματικά	173.169	

Τακτικό αποθεματικό		52.600
Αφορολόγητο αποθεματικό Ν.2601/98		120.569
Δικαιώματα Μειοψηφίας στο ΜΚ.	858.870	
Κέρδη Εις Νέον	12.200	0
Προβλέψεις	14.560	
Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		14.560
Προμηθευτές	331.000	
Προμηθευτής Α.		145.000
προμηθευτής Β.		186000
Υποχρεώσεις από φόρους –τέλη	64.152	
Λογ.εκαθ.φόρων		64.152
Διαφορά Ενοποίησης	-4570	
<u>Σύνολο Παθητικού</u>	<u>2.204.079</u>	

Η ολική απορρόφηση της εταιρείας, στην ουσία του 90% αυτής απαιτεί τον υπολογισμό των εύλογων αξιών των στοιχείων του ενεργητικού, του παθητικού των εσόδων καθώς και των εξόδων. Τα ποσά αφορούν το 100% των στοιχείων όπως υπολογίστηκαν από εμπειρογνώμονες. Κατά συνέπεια έχουμε:

	<u>Λογιστική</u> <u>Αξία</u>	<u>Εύλογη</u> <u>Αξία</u>	<u>Προσωρ.Διαφορές</u>
Εδαφικές Εκτάσεις	35.000	35.000	0
Κτίρια	561.278	620.000	58.722
Μηχανήματα	80.000	90.000	10.000
Μεταφορικά Μέσα	50.000	60.000	10.000
Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	160.000	110.000	-50.000
Απαιτήσεις -διαθέσιμα	254.022	250.000	-4.022
Υποχρεώσεις	-186.000	-186.000	0
<u>Καθαρή Θέση</u>	<u>954.300</u>	<u>979.000</u>	<u>24.700</u>

Η εύλογη αξία του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού κα του παθητικού είναι 979.000 ευρώ. Υπάρχει κατά συνέπεια μια διαφορά από τη λογιστική αξία των λογαριασμών της εταιρείας Άρτεμης κατά 24.700. Το ποσό αυτό αφορά το σύνολο των στοιχείων της εταιρείας.

Κατά την απορρόφηση της εταιρείας από την Πήγασος Α.Ε. το ποσό της εξαγοράς ήταν 1.200.000 ευρώ.

Προσδιορισμός Υπεραξίας

Λογιστικό Υπόλοιπο Ι.Κ. 30/06/2007	954.300
Ποσό Εγγραφής για προσαρμογή στην εύλογη αξία	24.700
Ποσό εγγραφής για τακτοποίηση της αναβαλλόμενης	
Φορολογικής υποχρέωσης	(6.125)

Εύλογη Αξία Ι.Κ. 30/06/2007 **923.475**

Αναβαλλόμενος φόρος (υποχρέωση) $(24.700) * 25\% = (6.125)$

Μέρος του τιμήματος που αναλογεί

στην εύλογη αξία συμμετοχής	$923.475 * 90\% = 831.127,50$
Συνολικό καταβληθέν τίμημα	1.200.000
Υπεραξία	368.872,50

		<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
<u>Εγγραφή αγοράς (σε επίπεδο μητρικής)</u>			
Συμμετοχές (Εύλογη Αξία) (Υπεραξία)		1.200.000 (831127,5) (368.872.5)	
	Διαθέσιμα		1.200.000

		<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
<u>Εγγραφή Ενοποίησης</u>			
Κτίρια		58.722	
Μηχανήματα		10.000	
Μεταφορικά Μέσα		10.000	
Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή		-50.000	
Απαιτήσεις διαθέσιμα -		-4.022	
Υποχρεώσεις			
	Αναβαλλόμενη φορορ. Υποχρ.		6.125
	Ίδια Κεφάλαια		18.575

	Θυγατρικής (Ενεργητικό Υποχρεώσεις)	–		
--	---	---	--	--

		<u>Χρέωση</u>	<u>Πίστωση</u>
Υπεραξία		368.872,50	
Ίδια Κεφάλαια Θυγατρικής		923.475	
	Συμμετοχές		1.200.000
	Δικαιώματα Μειοψηφίας (ελέγχουσα συμμετοχή)		92.347,5

<u>Ενεργητικό</u>	
<u>Πάγιο Ενεργητικό</u>	
Υπεραξία	368.872,5
Εδαφικές Εκτάσεις	35.000
Κτίρια εγκαταστάσεις –κτιρίων τεχνικά έργα	627.000
Μηχανήματα	300.000
Μεταφορικά μέσα	60.000
Έπιπλα	58.000
Κυκλοφορούν ενεργητικό	
<u>Αποθέματα</u>	
Εμπορεύματα	90.000
Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	270.000
Πελάτες	228.854
<u>Σύνολο Ενεργητικού</u>	<u>2.037.727</u>
<u>Παθητικό</u>	
Ίδια κεφάλαια	
Κεφάλαιο	759.698
Αποθεματικά	173.169
Κέρδη Εις Νέον	12.200
<u>Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (καθαρή θέση)</u>	
Προβλέψεις	14.560

Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	
Προμηθευτές	
Προμηθευτής Α.	145.000
Προμηθευτής Β.	186.000
Υποχρεώσεις από φόρους –τέλη	64.152
Υποχρεώσεις προς Μετόχους της Άρτεμης	676.823
Αναβαλλόμενη Φορολογία	6.125
<u>Σύνολο Παθητικού</u>	<u>2.037.727</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ύπαρξη της υπεραξίας εξαρτάται κυρίως από τις μελλοντικές προοπτικές δηλαδή στηρίζεται στην εκτίμηση ότι η επιχείρηση θα μπορεί να πραγματοποιεί κέρδη πάνω από τα κανονικά επίπεδα λόγω της φήμης και πελατείας της, της οργάνωσής της και όλων των στοιχείων που της δίνουν πλεονεκτική θέση για μελλοντική κερδοφορία σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις. Η υπεραξία αντιμετωπίζεται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο στον ισολογισμό μιας επιχείρησης καθώς δεν έχει υλική υπόσταση.

Η λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας ωστόσο, ήταν ανέκαθεν και εξακολουθεί να αποτελεί ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα καθώς έχουν εκφραστεί πολλές και διαφορετικές απόψεις για τον τρόπο χειρισμού της. Παρ' ότι η λογιστική εναρμόνιση των προτύπων έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο, υπάρχουν ακόμα επιφυλάξεις σχετικά με την διαφάνεια με την οποία καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων.

Με την υιοθέτηση του ΔΠΧΠ 3 η λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας αλλάζει ριζικά. Η υπεραξία πλέον δεν αποσβένεται αλλά οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να την ελέγχουν για απομείωση της αξίας της τουλάχιστον μια φορά ετησίως. Οι ρυθμίσεις του ΔΛΠ 36 για την απομείωση της υπεραξίας είναι πολύπλοκες αλλά οι θεμελιώδεις αρχές που ορίζονται είναι εύκολα κατανοητές. Αν η απομείωση της αξίας της υπεραξίας γίνει με ορθό τρόπο θα παρέχει στους επενδυτές σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη μελλοντική πορεία της εταιρίας. Εξαιτίας της διακριτικής ευχέρειας που παρέχουν τα Διεθνή Λογιστικά πρότυπα σχετικά με τη κατανομή της υπεραξίας και τον καθορισμό της αξίας της, δίνουν την δυνατότητα στα στελέχη των επιχειρήσεων την δυνατότητα της χειραγώγησης των κερδών της επιχείρησης. Επίσης οι επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να γνωστοποιούν τον τρόπο υπολογισμού την εύλογης αξίας, στοιχείο το οποίο είναι μεγίστης σημασίας για τον υπολογισμό της υπεραξίας.

Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουμε, είναι ότι παρά των προσπαθειών που γίνονται για βελτιώσεις στην λογιστική αντιμετώπιση της υπεραξίας, υπάρχουν ακόμα ζητήματα τα οποία δεν επιτρέπουν την υιοθέτηση ενός γενικά αποδεκτού τρόπου αντιμετώπισης της υπεραξίας. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα βρίσκονται σε

μια κατάσταση διαρκούς μεταβολής και τροποποιήσεων ώστε να υπάρχει μια συνεχής βελτίωση και να καταφέρουν να φτάσουν στο στόχο του καθολικού λογιστικού χειρισμού της υπεραξίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Grant Thornton. Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Β και Γ Τόμος, 2009

Γρηγοράκος Θ. 2009. Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκουλά

Ντζανάτος Δημήτριος, 2008. Τα διεθνή λογιστικά Πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη

Μπατσινίλας Επ., Πατατούκας Κ., 2013. Σύγχρονη λογιστική, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης

Ξένα

Alexander D. and Archer S, 1996. Goodwill and the difference arising on first consolidation, *The European Accounting Review*, vol.5:2, p.243-269

Armstrong C., Barth M., Jagolinzer A. and Riedl E., 2007. Market Reaction to Events Surrounding the Adoption of IFRS in Europe. *Working paper, Harvard Business School and Stanford University*

Arnold, J., Egginton, D., Kirkham, L., Macve, R., and Peasnell, K., 1992. Goodwill and Other Intangibles: Theoretical Considerations and Policy Issues, *The Institute of Chartered Accountants in England and Wales*.

Ball,2006. International financial reporting standards(IFRS):pros and cons for investors, *Accounting and Business Research, International Accounting Policy Forum(2006)*, p.5-27

Bens D., Hezler W., Segal B, 2011. The information Content of Goodwill impairments and SFAS 142, *Journal of Accounting, Auditing and Finance*,vol.26(3), p.527-555

Benston G.J., Bromwich M., Litan R.E., Wagenhofer A., 2006a. Worldwide Financial Reporting: The Development and Future of Accounting Standards, *Oxford University Press, Oxford, UK(2006)*

- Benston G.J., Bromwich M., Litan R.E., Wagenhofer A., 2006b. Principles- versus rules-based accounting standards: the FASB's standard setting strategy, *Abacus*, 4(2006), p.165-188
- Bryer, R. A., 1995. A Political Economy of SSAP 22: Accounting for Goodwill, *British Accounting Review*, 27, pp. 283-310.
- Bouden I. and Chantiri-Chaudemanche R., 2007. Setting new rules for Goodwill accounting: the British experience, *Open Access Publications from Université Paris-Dauphine*
- Camfferman and Zeff, 2006. Financial Reporting and Global Capital Markets, *Oxford University Press, Oxford, UK (2006)*
- Carlin T. and Finch N., 2011. Goodwill impairment testing under IFRS: a false impossible shore?, *Pacific Accounting review*, vol.23, p.368-392
- Comiskey E. and Mulford C., 2010. Goodwill, triggering events and impairment accounting, *Managerial Finance*, vol.36, p. 746-767
- Covrig. V., DeFond M., and Hung M., 2007. Home Bias, Foreign Mutual Fund Holdings, and the Voluntary Adoption of International Accounting Standards. *Journal of Accounting Research* 45 (2007): 41–70.
- Daske H, Leuz H. and Verdi R., 2008. Mandatory IFRS Reporting around the World: Early Evidence on the Economic Consequences, *Journal of Accounting Research*, vol.46(5), p.1085-1142
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C., Verdi, R., 2007. Adopting a Label: Heterogeneity in the Economic Consequences of IFRS Adoptions. *Chicago GSB Research Paper No. 5.*
- Ellis M. (2001), Goodwill accounting: everything has changed and nothing has changed, *Journal of Applied Corporate Finance*, Vol. 14, pp. 103-12.
- Ewert R. and Wagenhofer A., 2005. Economic Effects of Tightening Accounting Standards to Restrict Earnings Management, *The Accounting Review* 80(2005):1101-24
- Gravas Ef., Galani D. and Stavropoulos, 2011. Business combination in Greece, legal and accounting approach, the accounting treatment of the Goodwill, *International Conference on Applied Economics*
- Grinyer J.R., Russell A. and Walker M., 1990. The rationale for accounting for goodwill, *The British Accounting review*, vol. 22, issue 3, p.223-235
- Hayn C. and Hughes P., 2006. Leading Indicators of Goodwill Impairments, *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, vol.21 p.223-265

- Hopkins R. and Ma R., 1988. Goodwill-An example of puzzle-solving in accounting, *Abacus*, Vol.24(1)
- Jerman M. and Manzin M., 2008, Accounting Treatment of Goodwill in IFRS and US GAAP, *Organizacija, Journal of Management, Informatics and Human Resources*, 41(6): 218-225.
- Lambert R., Leuz C. and Verrecchia R., 2007. Accounting Information, Disclosure, and the Cost of Capital. *Journal of Accounting Research* 45 (2007): 385–420
- McKinnon, 1983. Consolidated Accounts—*The Seventh EEC Directive* Arthur Young McClelland Moores and Co (1983)
- Nelson M.W., 2003, Behavioral evidence on the effects of principles- and rules-based standards (commentary), *Accounting Horizons*, 17 (2003), pp. 91–104
- Nobes, C. 1992. A Political History of Goodwill in the UK: An Illustration of Cyclical Standard Setting, *ABACUS*, 28 (2), pp. 142-167
- O'Hanlon J. and Peasnell K. (2002), Residual income and value-creation: the missing link, *Review of Accounting Studies*, Vol. 7, pp. 229-45.
- Owens, R. N., 1923. Goodwill in the Accounts, *The University Journal of Business*, 1 (3), pp. 282-299
- Pashang H. and Fihn G., 2011. Understanding the Phenomena Of Goodwill, *Research of Business Research*, vol.11, p.137-145
- Qasim A., Haddad E. and AbuChazaleh N., 2013. Goodwill accounting in the United Kingdom: The effect of international financial Reporting Standards, *Review of Business and Finance Studies*, Vol. 4, p.63-78
- Russel A., Grinyer J. R., Walker M. and Malton P.A. 1989. Accounting for Goodwill, *The Chartered Association of Certified Accountants Research Report* 13.
- Schultze W. and Weiler A., 2010. Goodwill accounting and performance measurement, *Managerial Finance*, vol.36, p.768-784
- Seetharaman A., Saravanan A.S. and Balachandran M, 2004. Accounting treatment of goodwill: yesterday, today and tomorrow, *Journal of Intellectual Capital*, vol.5p.131-152
- So S. and Smith M., 2003. Value Relevance of Ias 27(2003). Revision on Presentation of Non-Controlling Interest: Evidence from Hong Kong, *Journal of International Financial and Accounting*, vol.20:
- Trombetta M. and Carmota S., 2008. On the Global acceptance of IAS/IFRS accounting Standards: The logic and implications of the principles –based system, *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 27, p.455-461

Wines G., Dagnell P and Windsor C., 2007. Implications Of the IFRS goodwill accounting treatment, *Managerial Auditing Journal*, vol.22, p.862-880

Ιστότοποι:

Taxheaven.gr

Investopedia.com